

«Ембімұнайгаз» акционерлік қоғамы

Қаржылық есептілік

*2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен бірге*

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Қаржылық есептілік

Жиынтық кіріс туралы есеп.....	1
Қаржылық жағдай туралы есеп	2
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп.....	3
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп	4
Қаржылық есептілікке ескертпелер	5-35

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Ембімұңайгаз» АҚ-ның Басшылығына және Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз «Ембімұңайгаз» АҚ-ның (бұдан әрі «Компания») қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есеп, жиынтық кіріс туралы жекелеген есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жекелеген есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған жеке қаржылық есептілік барлық елеулі аспектілерде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы мен қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) сәйкес Компанияға қатысты біз тәуелсізбіз және біз БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық.

Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Басшылықтың және Аудит жөніндегі комитеттің жекелеген қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық жекелеген қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ жекелеген қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Компанияны таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Аудит жөніндегі комитет Компанияның қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы жекелеген қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- ▶ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;

- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде жекелеген қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ жекелеген қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ жекелеген қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.

Біз Қадағалау кеңесінің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Адиль Сыздықов
Аудитор

Аудитордың 2013 жылғы 23
желтоқсандағы № МФ-0000172 біліктілік
күәлігі

050060, Қазақстан, Алматы қ.
Әл-Фараби даңғылы, 77/7

2021 жылғы 26 ақпан

Рустамжан Саттаров
Бас директоры
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің

Қазақстан Республикасы Қаржы
министрлігі 2005 жылғы 15 шілдеде
берген сериясы МФЮ-2 № 0000003
болатын Қазақстан Республикасының
аумағында аудиторлық қызметпен
айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЕСЕП

Мың теңгемен

	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2020 жылғы	2019 жыл
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	4	244.707.325	450.944.713
Сатудың өзіндік құны	5	(123.982.115)	(150.630.785)
Жалпы пайда		120.725.210	300.313.928
Өткізу шығыстары	6	(71.479.811)	(154.561.625)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	7	(8.467.540)	14.412.821
Геологиялық барлау шығыстары және құрғақ ұңғымаларды есептен шығару		(1.158.120)	(23.245.088)
Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздануы		–	(2.943.871)
Операциялық пайда		39.619.739	133.976.165
Қаржылық кіріс		1.427.806	1.453.496
Қаржылық шығындар		(3.656.569)	(3.471.137)
Бағамдық айырма, нетто		8.915.368	(1.101.952)
Негізгі құралдар мен барлау және бағалау бойынша активтердің құнсыздануы	9, 10	(60.659.149)	–
Басқа да кірістер		745.089	1.624.024
Басқа да шығыстар		(1.031.260)	(734.859)
Салық салынғанға дейінгі (залал)/пайда		(14.638.976)	131.745.737
Табыс салығы бойынша шығыстар	8	(3.003.463)	(30.344.706)
Бір жылғы (залал)/пайда		(17.642.439)	101.401.031
Басқа да жиынтық зиян			
<i>Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта сыныптауға жатпайтын басқа да жиынтық зиян сомалары (салықтарды шегере отырып)</i>			
Белгіленген төлемдері бар зейнетақы бағдарламалары бойынша қайта бағалаудан болған зиян	16	(785.666)	(2.254.491)
Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта сыныптауға жататын басқа да жиынтық зиян		(785.666)	(2.254.491)
Салықтар шегерілген жылғы жиынтық (залалдың)/кірістің жиыны		(18.428.105)	99.146.540

Қаржы директоры – қаржы бақылаушысы

Н.Ә.Тәжімағамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП

Мың теңгемен

		31 желтоқсанға	
	Ескерт.	2020 жыл	2019 жыл
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	9	173.685.026	204.238.506
Барлау және бағалау бойынша активтер	10	1.031.379	16.387.613
Материалдық емес активтер		2.106.305	2.348.126
Басқа да қаржы активтері	11	42.765.614	38.554.106
Мерзімі ұзартылған салық бойынша актив	8	18.446.303	16.866.489
Өтелуге жататын ҚҚС	12	2.577.409	11.033.076
Айналымнан тыс активтер үшін төленген аванстар		787.446	2.895.249
Айналымнан тыс активтер жиыны		241.399.482	292.323.165
Айналымдағы активтер			
Тауар-материалдық қорлар	13	8.661.258	9.374.880
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем		5.957.762	1.646.447
Салықтар бойынша алдын ала төлем және өтелуге ҚҚС	12	14.135.807	22.856.112
Төленген аванстар және болашақ кезеңдердің шығыстары		3.281.500	2.383.693
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	11	23.597.861	42.413.883
Ақша қаражаты мен оның баламалары	11	57.561.949	39.188.958
Айналымдағы активтер жиыны		113.196.137	117.863.973
Активтердің жиыны		354.595.619	410.187.138
Капитал			
Жарғылық капитал	14	162.399.820	162.399.820
Басқа резервтер		(4.798.207)	(4.012.541)
Бөлінбеген пайда		121.147.507	138.789.946
Капитал жиыны		278.749.120	297.177.225
Міндеттемелер			
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Тарихи міндеттемелер	15	6.918.873	6.127.850
Резервтер	16	37.700.451	31.702.151
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер		651.580	—
Ұзақ мерзімді міндеттемелер жиыны		45.270.904	37.830.001
Ағымдағы міндеттемелер			
Тарихи міндеттемелер	15	637.379	887.581
Резервтер	16	9.732.099	13.788.193
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық және төленуге жататын ренталық салық		3.185.920	26.053.400
Үстеме пайдаға салынатын табыс салығы бойынша міндеттемелер		—	7.499.604
Сауда және басқа да кредиторлық берешек		17.020.197	26.951.134
Ағымдағы міндеттемелер жиыны		30.575.595	75.179.912
Міндеттемелер жиыны		75.846.499	113.009.913
Міндеттемелер мен капитал жиыны		354.595.619	410.187.138

Қаржы директоры – қаржы бақылаушысы

Бас бухгалтер

Н.Ә. Тәжімағамбетова

Н.Ж. Махамбетов

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе

	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2020 жылғы	2019 жыл
Операциялық қызмет			
Салық салынғанға дейінгі (залал)/пайда		(14.638.976)	131.745.737
Салық салынғанға дейінгі пайданы таза ақша ағындарымен салыстыруға арналған түзетулер			
Амортизация және құнсыздану	9, 10	82.556.652	27.245.663
Негізгі құралдардың және барлау активтерінің шығынан болатын залал		612.983	984.628
Бағамдық айырмадан іске асырылмаған кіріс, нетто		(6.389.010)	(1.335.948)
Резервтердегі өзгеріс		(4.030.011)	(20.094.965)
КНЗ бойынша шығыстарды (қалпына келтіру) / есептеу		(50.380)	74.037
Қаржылық шығындар		3.656.569	3.471.137
Қаржылық кіріс		(1.427.806)	(1.453.496)
Басқа да ақшалай емес шығыстар/(кірістер), нетто		439.777	(2.211.221)
		60.729.798	138.425.572
Айналым капиталына түзетулер			
Тауар-материалдық қорлардағы өзгеріс		713.622	1.569.233
Салықтар бойынша алдын ала төлемдегі және өтелуге ҚҚС-тегі өзгеріс		17.175.973	(17.989.843)
Төленген аванстар мен келешек кезеңдердің шығыстарындағы өзгеріс		(897.807)	382.600
Сауда-дебиторлық берешектегі өзгеріс		18.866.402	(11.649.067)
Сауда және басқа да кредиторлық берешектегі өзгерістер		(5.508.694)	(1.954.531)
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салықтың және төленуге жататын ренталық салықтың өзгеруі		(22.867.480)	2.766.320
		68.211.814	111.550.284
Алынған сыйақы		1.427.806	1.453.308
Төленген табыс салығы		(16.394.196)	(26.855.034)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза ағымдары		53.245.424	86.148.558
Инвестициялық қызмет			
Негізгі құралдарды сатып алу		(36.387.594)	(39.784.005)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(243.856)	(468.548)
Мерзімді депозиттерді орналастыру		(430.261)	(953.191)
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(37.061.711)	(41.205.744)
Қаржылық қызмет			
Бас компанияға төленген дивидендтер	14	-	(117.401.771)
Тарихи міндеттемелерді төлеу		(782.536)	(1.279.059)
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(782.536)	(118.680.830)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өзгеруі		15.401.177	(73.738.016)
1 қаңтарға ақша қаражаты мен оның баламалары		39.188.958	111.445.891
Бағамдық айырма, нетто		2.971.814	1.481.083
31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары	11	57.561.949	39.188.958

Қаржы директоры – қаржы бақылаушысы

Н.Ә.Тәжімағамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП

Мың теңгемен

	Ескерт.	Акционерлік капитал	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2019 жылғы 1 қаңтарға		162.399.820	153.032.636	315.432.456
Бір жылғы пайда		–	101.401.031	101.401.031
Басқа да жиынтық залал	16	–	(2.254.491)	(2.254.491)
Жиынтық кіріс жиыны		–	99.146.540	99.146.540
Дивидендтер		–	(117.401.771)	(117.401.771)
2019 жылғы 31 желтоқсанға		162.399.820	134.777.405	297.177.225
Бір жылғы залал		–	(17.642.439)	(17.642.439)
Басқа да жиынтық залал	16	–	(785.666)	(785.666)
Жиынтық залал жиыны		–	(18.428.105)	(18.428.105)
2020 жылғы 31 желтоқсанға		162.399.820	116.349.300	278.749.120

Қаржы директоры – қаржы бақылаушысы

Н.Ә.Тәжімағамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе***1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ**

«Ембімұнайгаз» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Компания») Қазақстан Республикасында 2012 жылғы 27 ақпанда «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» акционерлік қоғамының (бұдан әрі – «ҚМГ БӨ» немесе «Бас компания») Директорлар кеңесінің 2012 жылғы 31 қаңтардағы шешімімен құрылды.

Компания көмірсутекті шикізатты барлаумен, әзірлеумен, өндірумен, қайта өңдеумен және экспортымен айналысады. Компанияның мұнай-газ қызметі Батыс Қазақстанның Атырау облысында орналасқан мұнай-газ активтерінде жүзеге асырылады. Компания мұнай кен-орындарын әзірлеуді жер қойнауын пайдалану жөніндегі келесі келісімшарттар бойынша жүзеге асырады: № 37 келісімшарты (Кенбай кен орны), № 61 келісімшарты (Юго-Восточное Новобогатинское кен орны), № 211 келісімшарты (23 кен орны), № 413 келісімшарты (15 кен орны), № 327 келісімшарты (Тайсоған блогы бойынша кен орны), № 992 келісімшарты (Новобогатинское Западное кен орны), № 406 келісімшарты (Лиман кен орны), № 3577 келісімшарты (Каратон-Саркамыс кен орны). 2015 жылғы 25 ақпанда «Ембімұнайгаз» АҚ мен Энергетика министрлігі арасында келесі келісімшарттарды ұзарту үшін қосымша келісімдерге қол қойылды: 2041 жылға дейін № 37 келісімшарт, 2048 жылға дейін № 61 келісімшарт, 2037 жылға дейін № 211 келісімшарт, 2043 жылға дейін № 413 келісімшарт.

ҚМГ БӨ Компанияның жалғыз акционері болып табылады. ҚМГ БӨ-нің негізгі акционері Қазақстанның мұнай-газ өнеркәсібінде мемлекеттік мүдделерді білдіретін «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша – «ҚМГ ҰК») болып табылады. ҚМГ ҰК 90%-ға «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-Ауқат Қоры» АҚ-ға (бұдан әрі мәтін бойынша – «Самұрық-Қазына») тиесілі, әрі ол өз кезегінде Қазақстан Республикасының Үкіметіне (бұдан әрі мәтін бойынша – «Үкімет») толығымен тиесілі.

Компанияның 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы қаржылық есептілігін шығару үшін 2021 жылғы 26 ақпанда Қаржы директоры – қаржы бақылаушысы мен Бас бухгалтер бекітті.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылған есеп саясатының негізгі ережелері төменде келтірілген. Бұл есеп саясаты, егер өзгесі көрсетілмесе, көрсетілген кезеңдердің барлығы үшін бірізді етіп қолданылды.

Қаржылық есептілікті дайындау негізі

Осы қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХКЕС») сәйкес әзірленді. Қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы қаржылық есептіліктің ескертпелерінде сипатталғанды қоспағанда, бастапқы құн бойынша есепке алу қағидатына сүйене отырып әзірленді. Осы қаржылық есептілік теңгемен берілген және егер өзгесі көрсетілмесе, барлық мәндері мыңға дейін дөңгелектенген.

Қаржылық есептілікті ХКЕС-ке сәйкес дайындау елеулі есептік бағалауды қолдануды талап етеді, сондай-ақ басшылықтан есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікір қолдануды талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану қаржылық есептілік үшін елеулі болып табылатын салалар *3-ескертпеде* ашылған.

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы қаржылық есептілікті жасау кезінде қабылданған есеп саясаты, 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген, жаңадан қабылданған стандарттардың жаңа редакцияларын қоспағанда, алдыңғы есепті жылы қолданылған есеп саясатына сәйкес келеді. Компания шығарылған, бірақ күшіне енген қандай да бір басқа стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

2020 жылы Компанияның қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеген стандарттарға бірқатар түзетулер алғаш рет қолданылды:

- «*Бизнесті айқындау*» 3 ХКЕС-ке (IFRS) түзетулер;
- 7 ХКЕС-ке (IFRS), 9 ХКЕС-ке (IFRS) және 39 ХКЕС-ке (IAS) түзетулер - «*Базалық пайыздық мөлшерлемені реформалау*»;
- «*Маңыздылықты айқындау*» 1 ХКЕС-ке (IAS) және 8 ХКЕС-ке (IAS) түзетулер;
- 16 ХКЕС-ке (IFRS) түзетулер – «*COVID-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша иеліктен шығару*».

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржылық есептілікті дайындау негізі (жалғасы)**

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Төменде Компанияның қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр:

- «Сақтандыру шарттары» 17 ХҚЕС (IFRS);
- «Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу» 1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер;
- «Концептуалдық негіздерге сілтемелер» 3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер;
- «Негізгі құралдар: мақсатына лайық пайдаланғанға дейінгі түсімдер» 16 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер;
- «Ауыртпалық түсіретін шарттар – шартты орындау шығындары» 37 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер;
- «Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолдану» 1 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету – Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолданатын еншілес ұйым;
- «Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету – қаржылық міндеттемелердің мойындалуы тоқтаған жағдайда «10% тестісін» жүргізу кезіндегі комиссиялық сыйақы;
- «Ауыл шаруашылығы» 41 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер – әділ құнды бағалау кезіндегі салық салу.

Шетел валюталарын қайта есептеу

Қаржылық есептілік Компанияның функционалдық валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен («теңге») көрсетілген. Шетел валюталарындағы операциялар бастапқыда операцияның жасалу күніне қолданылатын бағам бойынша функционалдық валютада ескеріледі. Шетел валютасында көрсетілген акшалай активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын функционалдық валютаның бағамы бойынша қайта есептеледі. Барлық бағамдық айырмалар жиынтық кіріс туралы есепке қосылады.

Валюталарды айырбастау бағамдары

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына Қазақстандық теңгенің АҚШ долларына ресми бағамы тиісінше 420,91 және 381,18 теңгені құрады. Сомалардың теңгеге, АҚШ долларына немесе өзге де тұрақты валютаға кез келген қайта есептеулері теңгемен мұндай сомалар айырбасталды, келешекте көрсетілген айырбастау бағамдары бойынша немесе өзге де айырбастау бағамдары бойынша тұрақты валютаға айырбасталуы мүмкін немесе айырбасталады деген пайымдау ретінде талқыланбауы тиіс.

COVID-19 (коронавирус) пандемиясының ықпалы және ағымдағы экономикалық жағдай

Коронавирус пандемиясының (COVID-19) таяу арадағы жылдам дамуына орай көптеген елдер, Қазақстан Республикасын қоса алғанда, карантин шараларын енгізді, бұл нарыққа қатысушылардың іскерлік белсенділігінің деңгейі мен ауқымына айтарлықтай әсерін тигізді. Пандемияның өзі, сол сияқты оның салдарын барынша азайту шаралары Компанияның 2020 жылғы қызметіне әсер етті.

«Төтенше жағдайды енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы мен Қазақстан Республикасының бас санитарлық дәрігерінің қаулысын орындау шеңберінде Компания үзіліссіз өндіріс және қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында вахталық әдіспен жұмыс істейтін кен орын персоналын барынша ұзақ жұмыс кезеңіне аударды. Өндірістік процеске тартылмаған қызметкерлер жалақының 70% төлемімен қызметкер мен жұмыс берушіге байланысты емес себептермен демалысқа жіберілді. Қызметкерлердің мәжбүрлі демалысы үшін шығыстар 2020 жылы 3.733.043 мың теңге болды.

Мұнай экспорттары-одағына қатысушы-елдердің (ОПЕК) келісімі

Мұнай экспорттаушылары одағына қатысушы елдердің (ОПЕК) 2020 жылғы 1 мамырдағы келісімінің шеңберінде Қазақстан Республикасы өндірілетін мұнай көлемін қысқарту міндеттемесін өзіне алды. Осыған орай, Компания 2020 жылы өндірілетін мұнай көлемін бұрын жоспарланған көлемнен 91 мың тоннаға азайтты.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Мұнай-газ кен орындарын барлау және әзірлеу шығыстары***Барлауға арналған лицензияны сатып алу шығындары*

Барлауға арналған лицензияларды сатып алу шығындары материалдық емес активтерге капиталданады және барлаудың болжамды мерзімінің ішінде тікжелілік әдіс бойынша амортизацияланады. Әрбір объект жыл сайын бұрғылау жұмыстары жоспарланғанын растау мәніне қарастырылады. Егер объекті бойынша болашақта жұмыстар жоспарланбаған жағдайда, лицензияларды сатып алу шығындарының қалған сальдосы есептен шығарылады. Экономикалық негізделген пайдалы қорлар («дәлелденген қорлар» немесе «коммерциялық қорлар») анықталған кезде амортизация тоқтатылады және қалған шығындар барлау шығындарымен бірігеді және қорлар басқа да материалдық емес активтердің құрамында расталғанға дейін кен орындар бөлігінде дәлелденген активтер ретінде танылады. Әзірлеу ішкі бекітілген және тиісті бақылаушы органдардан барлық лицензиялар мен рұқсаттар алынған сәтке дейін тиісті шығыстар негізгі құралдарға (мұнай-газ активтеріне) ауыстырылады.

Барлау шығындары

Геологиялық және геофизикалық шығыстар мұндай шығындар болған сәтте есептен шығарылады. Барлау ұңғымаларына тікелей жататын шығындар ұңғыманың бұрғылануы аяқталмайынша және мұндай бұрғылаудың нәтижелері бағаланбайынша барлау және бағалау активтерінің құрамында капиталданады. Мұндай шығындар жалақыны, материалдарды, жанармай мен электр энергиясын, бұрғылау станоктарының құны мен мердігерлерге төлемдерді қамтиды. Егер көмірсутектер табылмаса, барлау шығыстары кеуіп кеткен ұңғыма бойынша шығыстар ретінде есептен шығарылады. Егер коммерциялық әзірленуі жеткілікті болатын басқа да ұңғымаларды (барлау немесе құрылымдық-іздігіру ұңғымалары) қосу мүмкін бағалауға жататын көмірсутектер табылған жағдайда, мұндай шығыстар актив ретінде ескерілуін жалғастырады.

Осы сияқты барлық шығындар кемінде жылына бір рет әзірлеуді жалғастыру немесе табылғаннан пайда алудың қандай да бір тәсілі туралы ниетті растау үшін техникалық, коммерциялық және басқару тексеруіне жатады. Егер бұл бұдан былай орын алмаса, шығындар есептен шығарылады.

Мұнай мен газдың қорлары дәлелденгенде және әзірлеуді жалғастыруға шешім қабылданғанда, тиісті шығындар негізгі құралдардың (мұнай-газ активтері) құрамына аударылады.

Әзірлеу шығындары

Платформалар, мұнай құбырлары сияқты инфрақұрылым объектілерін салуға, орнату мен аяқтауға және әзірлеу ұңғымаларын бұрғылауға арналған шығындар, құрғақ ұңғымалар ретінде кезең шығыстарына есепке жатқызылатын көмірсутектердің жеткілікті коммерциялық көлемі табылмаған әзірлеу немесе контурлау ұңғымаларына жататын шығыстарды қоспағанда, негізгі құралдардың құрамында капиталданады.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған амортизацияны, тозуды және құнсыздануды шегере отырып, бастапқы құны бойынша көрсетіледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу бағасынан немесе құрылыс бағасынан, активті жұмыс күйіне келтіруге тікелей қатысты кез келген шығындардан және қажет болғанда активті жою бойынша шығындарды бастапқы бағалаудан тұрады. Сатып алу немесе бағалау бағасы жиынтық төленген құн және активті сатып алу үшін берілген сыйақының кез келген түрінің әділ құны болып табылады.

Мұнай-газ активтері дәлелденген әзірленген қорлар бойынша өндірістік әдісті пайдалана отырып амортизацияланады. Пайдалы қызмет ету мерзімі кен орындары қызметінің қалдық мерзімінен аз болатын кейбір мұнай-газ активтері 4 жылдан 15 жылға дейінгі пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады.

Басқа да негізгі құралдар негізінен ғимараттарды, машиналар мен құрал-жабдықты білдіреді, олар 5 жылдан 25 жылға дейінгі орташа алынған пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде желілік әдісті пайдалана отырып амортизацияланады.

Негізгі құралдардың болжамды пайдалы қызмет етуінің мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қарастырылып отырады және қажет болғанда мерзімдегі өзгерістер кейінгі кезеңдерде түзетіліп отырады.

Негізгі құралдардың ағымдағы құны ол өтелетін болып табылмайтындығына көрсететін қандай да бір оқиғалар немесе жағдайлардағы өзгерістер болған жағдайларда құнсыздану мәніне қайта қарастырылып отырады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Негізгі құралдар (жалғасы)**

Көмірсутектердің коммерциялық көлемдерін өндірмейтін және жойылуға жоспарланып отырған негізгі құралдар объектілері, өндіруші ұңғымаларын қоса алғанда, есептен шығарылу кезінде немесе активті пайдаланудан келешек экономикалық пайданы алу күтілмейтін актив ретінде есепке алынуын тоқтатады. Активті мойындауды тоқтатудан туындайтын (объектіні өткізуден болған таза түсімдер мен баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептелетін) кез келген кіріс немесе зиян мұндай оқиға болған кезеңде жиынтық кіріс туралы есепке қосылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Компания активтерді немесе активтер тобын оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздану мәніне бағалайды.

Жекелеген активтер негізінен басқа активтер топтары өндіретін ақша ағындарынан тәуелсіз сәйкестендірілетін ақша ағындары бар ең төменгі деңгейде құнсыздануға бағалау максаттары үшін топтастырылады. Егер құнсызданудың мұндай көрсеткіштері болған жағдайда немесе активтердің тобын жыл сайын құнсыздану мәніне тестілеу қажет болатын жағдайда Компания активтің өтелетін құнының бағалауын жүзеге асырады.

Активтер тобының өтелетін құны оларды өткізуге шығатын шығыстарды және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан ең көбі болып табылады. Активтер тобының ағымдағы құны өтелетін құнынан асқан жағдайларда активтер тобы құнсыздануға жатады және өтелетін құнға дейін есептен шығарылады. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақша ағындары активтер тобы үшін тән тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін салық салуға дейінгі дисконт мөлшерлемесін пайдалана отырып, оның ағымдағы құнына дейін дисконтталады.

Әрбір есепті күнге бұрын мойындалған құнсыздану бойынша шығындардың жойылғанын немесе олардың азайғанын көрсететін қандай да бір индикаторлардың бар екендігіне қатысты бағалау жүргізілді. Егер мұндай индикаторлар бар болса, онда өтелетін құн бағаланады. Бұрын мойындалған құнсыздану шығыны, тек егер құнсызданудан болған соңғы шығын танылған сәттен бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауларда өзгеріс болса ғана, түзетіледі. Мұндай жағдайда, активтің ағымдағы құны оның өтелетін құнына дейін ұлғаяды. Ұлғайтылған құн, егер алдыңғы кезеңдерде құнсыздану бойынша шығын мойындалмаса, тозуды немесе амортизацияны шегере отырып, айқындалған ағымдағы құнынан аспауы мүмкін емес. Мұндай түзетпе жасау амалы жиынтық кіріс туралы есепте мойындалады.

Түзетілген жазба жасалғаннан кейін кейінгі кезеңдерде, қалдық құнын шегере отырып, қалған пайдалы қызмет мерзімінің ішінде жүйелі негізде активтің қайта қаралған ағымдағы құнын бөлу үшін амортизация бойынша шығыстар түзетіледі.

Барлау және бағалау бойынша активтер

Барлау және бағалау бойынша активтер, құнсызданудан жинақталған зияндарды шегере отырып, бастапқы құны бойынша ескеріледі. Барлау және бағалау сатысында жер қойнауын пайдалану құқығына барлауға және бағалауға капиталданған шығындар және барлауға арналған лицензияларды сатып алу шығындары жатады және материалдық емес активтердің құрамында ескеріледі. Барлауға арналған құқықты сатып алу шығындары болжамды барлау мерзімінің ішінде тікжелілік әдіс бойынша амортизацияланады.

Қоғам барлаумен және бағалаумен байланысты активтерді құнсыздану мәніне тексеріп отырады, бұл ретте айғақтар мен жағдаяттар барлаумен және бағалаумен байланысты активтің баланстық құны өтелетін құннан асуы мүмкін екендігін куәландырды.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер, жер қойнауын пайдалану құқығынан басқа, жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, құны бойынша ескеріледі. Материалдық емес активтерге негізінен компьютерлік бағдарламалық жасақтама жатады.

Бизнестен бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда сатып алу құны бойынша бағаланады. Бастапқы құны – бұл жиынтық төленген сома және активті сатып алу үшін берілген кез келген сыйақының әділ құны. Компьютерлік бағдарламалық жасақтаманың пайдалы қызмет ету мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейін құрайды және осы кезең ішінде желілік негізде амортизацияланады. Материалдық емес активтердің ағымдағы құны оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздануға талданады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қаржы активтері***Бастапқы тану және бағалау*

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, баска да жиынтық кіріс (БЖК) арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі шартта көзделген қаржы активі мен Компания бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Компания іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Компания қаржы активтерін бастапқыда пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасына ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Компания іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешек 15 ХКЕС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша немесе баска да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады.

Компания қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель ақша ағындарын әкелу мақсатында Компания өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындарының шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды.

Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта (стандартты талаптарда жасалатын сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық операциялар ол жасалған күнге, яғни Компания активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері екі санатқа жіктеледі:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)
- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Бұл санат Компания үшін барынша орынды болып табылады. Компания қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады; және
- қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зияндар активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында мойындалады. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Компания сауда дебиторлық берешекті жатқызады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)***Кейінгі бағалау (жалғасы)**Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері*

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына саудаға арналған қаржы активтері, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп бастапқыда танылған кезде Компанияның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері немесе міндетті түрде әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері жатады. Жақын арада сату мақсатымен сатып алынған болса, қаржы активтері саудалауға арналған деп жіктеледі. Бөлек ендірілген туынды құралдарды қоса алғанда, туынды құралдар, олар Компанияның қарауына қарай тиімді хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған жағдайларды қоспағанда, саудаға арналған деп жіктеледі. Солар бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағаланады. Амортизацияланған құны бойынша немесе жоғарыда сипатталғандай басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдарды жіктеуге арналған критерийлерге қарамастан бастапқыда танылған кезде Компания борыштық құралдарды өз қарауына қарай, егер мұндай жіктеу амалы есептегі сәйкессіздікті жоятын болса немесе айтарлықтай азайтатын болса, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктей алады.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгеруі пайда немесе зиян туралы есепте танылады.

Тануды тоқтату

Қаржы активі (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігі немесе сол сияқты қаржы активтері тобының бір бөлігі) қаржылық жағдай туралы есепте мойындалуын тоқтатады, егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Компания активтен ақша ағындарын алу құқығын ақша ағындарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша еш кешіктірмей алатын үшінші тарапқа төлеу бойынша өзіне міндеттеме алғанда; немесе (а) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бергенде, не болмаса (б) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бермегенде және сақтамаған, бірақ осы активтерді бақылау функциясын берген жағдайда.

Егер Компания өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Компания активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, ол берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде тануын жалғастырады. Мұндай жағдайда Компания тиісті міндеттемені мойындайды. Берілген актив және тиісті міндеттеме Компания сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын жалғасатын қатысу келесі өлшемдердің: активтің бастапқы баланстық құны немесе төленуін Компания талап етуі мүмкін өтемақының ең көп соманың ең азы бойынша бағаланады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін несие залалдарына (КНЗ) бағалау резервін мойындайды. КНЗ шартқа сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен Компания бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырманың негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын несие сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржы активтері***Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)*

НКЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап несиелер тәуекелі айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық күтілетін несиелер залалдары) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несиелер залалдарына қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін несиелер тәуекелі айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне карамастан (бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелер залалдары) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін несиелер залалдарына қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады.

Сауда дебиторлық берешекке және шарт бойынша активтерге қатысты Компания НКЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Компания несиелер тәуекелінің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелер залалдарына тең сомалар залалдарға бағалау резервін мойындайды. Компания қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелер залалдарының пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта көзделген төлемдердің мерзімі 90 күнге өтіп кетсе, Компания қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Дегенмен, белгілі бір жағдайларда Компания, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Компания ұстап қалатын несиелер сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Компанияның шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Компанияның шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер*Бастапқы тану және бағалау*

Қаржылық міндеттемелер бастапқы мойындау кезінде тиісінше пайда немесе залал; несиелер мен қарыздар, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде Компанияның қарауына қарай жіктелген туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Барлық қаржылық міндеттемелер бастапқыда оларға мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп (несиелер, қарыздар мен кредиторлық берешек болған жағдайда) әділ құны бойынша танылады.

Компанияның қаржылық міндеттемелеріне сауда және басқа да кредиторлық берешек кіреді.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржылық міндеттемелер келесі екі санатқа жіктеледі:

- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер;
- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (несиелер, қарыздар және кредиторлық берешек).

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер

«Пайда немесе зиян арқылы бағаланатын қаржылық міндеттемелер» санатына Компанияның қарауына қарай жіктелген саудаға арналған қаржылық міндеттемелер және пайда немесе зиян арқылы бағаланатын қаржылық міндеттемелер санатында бастапқы тануға жатқызылған қаржылық міндеттемелер жатады.

Егер олар таяу арада керіп сатып алу мақсатында болса, қаржылық міндеттемелер саудаға арналған деп жіктеледі. Осы санатқа сондай-ақ Компания шарт бойынша бір жақ болып табылатын, олар 9 ХКЕС (IFRS) айқындалғандай хеджирлеу қатынастарының шеңберінде хеджирлеу құралдары ретінде Компанияның қарауына қарай айқындалмаған туынды қаржы құралдар жатады. Бөлінген ендірілген туынды құралдар олар Компанияның қарауына қарай тиімді хеджирлеу құралдары ретінде жіктелген жағдайларды қоспағанда, саудаға арналған деп жіктеледі.

Саудаға арналған міндеттемелер бойынша пайда немесе зияндар пайда немесе зиян туралы есепте мойындалады.

Бастапқы тану кезінде Компанияның қарауына қарай пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп жіктелген қаржылық міндеттемелер бастапқы тану күніне осы санатқа және тек 9 ХКЕС-тің (IFRS) критерийлерін сақтай отырып жатқызылады. Компанияның пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын оның қарауы бойынша жіктелген қаржылық міндеттемелері жок.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)***Кейінгі бағалау (жалғасы)*

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (несиелер, қарыздар және кредиторлық берешек)

Бұл санат Компания үшін барынша маңызды болып табылады. Бастапқы мойындалғаннан кейін сауда және басқа да кредиторлық берешек тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша пайда мен зиян оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып амортизация есептелуіне қарай танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйлықақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы пайда немесе зиян туралы есепте қаржыландыру шығындарының құрамына жатқызылады.

Бұл санатқа, ең алдымен, сауда және басқа да кредиторлық берешек жатады.

Тануды тоқтату

Қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол несие берушінің алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың ағымдағы құнындағы айырмасы пайда немесе зиян туралы есепте мойындалады.

Тауар-материалдық қорлар

Тауар-материалдық емес қорлар қос мөлшердің ең азы бойынша ескеріледі: әрбір қойма бойынша бөлек ФИФО әдісі бойынша өзіндік құны және өткізудің таза құны. Оның құнына әрбір затты тиісті жерге жеткізумен және оларды ағымдағы күйге келтірумен байланысты әдеттегі қызмет барысында болған барлық шығындар жатады. Шикі мұнайдың құны, орташа өндіріс көлемінің негізінде тозу, таусылу және амортизация шығыстарының және үстеме шығыстардың тиісті бөлігін қоса алғанда, өндірудің өзіндік құны болып табылады.

Мұнайды өткізудің таза құны, мұндай өткізумен байланысты шығыстарды шегере отырып, өткізудің болжамды бағасына негізделеді. Материалдар мен қорлар әдеттегі қызметтің барысында өтелетін күтілетін сомандан аспайтын құн бойынша ескеріледі.

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Салық органдары нетто негізде сату мен сатып алу бойынша ҚҚС есепке алуға мүмкіндік береді. Өтелуге жататын ҚҚС, ішкі нарықтағы сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сатылымдар нөлдік мөлшерлеме бойынша салынады. Дегенмен, ҚҚС-тың есепке алынуына тек салық органдары өтелуге жататын ҚҚС растау үшін жасаған салықтық тексеру нәтижелерінің негізінде ғана жол беріледі.

Егер ақшаның уақытша құнының әсері елеусіз болса, өтелуге жататын ұзақ мерзімді ҚҚС тиісті жағдайларда бұл активке тән болатын тәуекелдерді көрсететін тәуекелсіз мөлшерлеменің көмегімен дисконтталады.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламаларына кассадағы қолма-қол ақша, банк салымдарында орналасқан қаражат, бастапқы өтеу мерзімі үш айдан артық болмайтын басқа да қысқа мерзімді өтімділігі жоғары инвестициялар жатады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Жарғылық капитал***Жарғылық капитал*

Солар бойынша дивидендтер эмитенттің карауына қарай төленетін жай акциялар мен өтелмейтін артықшылықты акциялар капитал ретінде жіктеледі. Жаңа акцияларды шығаруға тікелей байланысты үшінші тараптардың қызметіне ақы төлеу шығыстары осы эмиссияның нәтижесінде алынған капиталдың кемітілуі ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ қаржылық есептілік шығарылуға бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептілікте ашып көрсетіледі.

Резервтер

Егер Компанияның өткен оқиға нәтижесінде пайда болған ағымдағы міндеттемесі, осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайдадан айрылу ықтимал болса және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасын алу мүмкін болса, резервтер танылады.

Егер Компания резервтердің бір бөлігінің немесе барлықтарының өтемақысын алуды болжап отырса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтемақы тек өтемақыны алуда күмән болмаған жағдайда ғана жекелеген актив ретінде мойындалады. Резервке қатысты шығыс өтемақыны шегере отырып, жиынтық кіріс туралы есепте көрсетілген.

Егер акшаның уақытша құнының ықпалы елеулі болса, резервтер салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, әрі ол қолданылатын жағдайда нақты міндеттемеге тән болатын тәуекелдерді көрсетеді. Егер дисконттау қолданылатын болса, резервтің ұлғаюы уақыт өткен сайын қаржыландыруға жұмсалған шығыстар ретінде мойындалады.

Белгіленген төлемдер бойынша міндеттеме

Компания қызметкерлердің есептелген жалақысынан зейнетақы аударымдары ретінде тиісті зейнетақы қорларына 10% ұстап қалады. Зейнетақы аударымдарының мөлшері 2020 жылы айына 212.500 теңге сомасымен шектелген (2019 жыл: айына 212.500 теңге). Қолданыстағы қазақстандық заңнамаға сәйкес қызметкерлер өздерінің зейнетақымен қамсыздандыруы үшін өздері жауапкершілік көтереді. 2014 жылғы 1 қаңтардан бастап Компания сондай-ақ өзінің көпшілік қызметкерлерінің кірістерінен олардың зейнетақы қорларына 5% мөлшерінде міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын аударуға міндетті.

Белгіленген төлемдер бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер

Компания өз қызметкерлеріне Компания мен өз қызметкерлері арасындағы Ұжымдық шарттарға және басқа да құжаттарға сәйкес зейнеткерлікке шыққанға дейін де және кейін де ұзақ мерзімді сыйақы төлейді. Ұжымдық шарт пен басқа да құжаттар, атап айтқанда, зейнетке шығу, зейнетке мерзімінен бұрын шығу бойынша біржолғы жәрдемақыларды төлеуді, еңбекке жарамсыздық, мерейтой және қаза болу жағдайында қызметкерлерге материалдық көмек көрсетуді көздейді. Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкердің зейнеткерлікке шыққанға дейін жұмыс өтіліне байланысты.

Біржолғы жәрдемақыларды және зейнетке мерзімінен бұрын шығу бойынша жәрдемақыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталғаннан кейін белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарларын есептеу кезінде қолданылатын әдістеме бойынша қызметкердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады. Жыл ішінде туындаған актуарлық пайда мен зияндар басқа жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі. Осы мақсат үшін актуарлық пайда мен зиян актуарлық болжамдарға өзгерістердің әсерін де, актуарлық болжамдар мен нақты деректер арасындағы айырмаларға байланысты бұрынғы тәжірибенің әсерін де қамтиды. Басқа өзгерістер ағымдағы қызметтер құнын, бұрынғы қызметтер құнын және кадрлар қысқаруын немесе жасалған есеп айырысуларды қоса алғанда ағымдағы кезеңде танылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Белгіленген төлемдер бойынша міндеттеме (жалғасы)**

Белгіленген төлемдер бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер (жалғасы)

Зейнетақы міндеттемелерін есепке алғанда қолданылған аса елеулі болжамдар – бұл дисконт мөлшерлемесі мен өлім-жітім деңгейінің күтілетін өзгерістері. Шегерім мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін қолданылады және әр жылы осындай міндеттемелер бойынша дисконт амортизациясы жиынтық кіріс туралы есепте қаржыландыру шығыстары ретінде көрсетіледі. Қайтыс болуды болжау сыйақы төлеудің болашақ ағынын болжамдау үшін қолданылады, ол сонан соң міндеттемелердің таза келтірілген құнын алу үшін шегеріледі.

Біржолғы демалыс жәрдемақылардан басқа, қызметкерлерге сыйақылар қызметкерлерге басқа сыйақылар ретінде қарастырылады. Осы ұзақ мерзімді сыйақылар бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі ішінде белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіспен жүзеге асырылады.

Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлер бағалайды.

Кірістерді тану

Компания шикі мұнайды қысқа мерзімді шарттар бойынша, фрахт, сақтандыру және сапаға жеңілдіктердің құнына түзетілген Platt's жариялаған Brent орташа (жоғары/төмен) баға белгілеулерінің орташа 5 мәні ретінде айқындалатын бағалар бойынша өткізеді. Шикі мұнай іс жүзінде кемеңіз бортына жүктелген немесе кемеден түсірілген, келісімшарт бойынша келісілген талаптарға қарай мұнай құбырына немесе жеткізудің басқа да тетігіне түскен сәттен бастап меншік құқығының өтуі жүзеге асырылады және кірістер әдетте танылады.

Компанияның шикі мұнайды сатуға арналған келісімшарттарында белгілі бір уақыт кезеңінің ішінде жеткізілуі тиіс шикі мұнайдың барынша көп көлемі көрсетіледі. Тиелген, бірақ сатып алушыға әлі жеткізілмеген шикі мұнай қаржылық жағдай туралы есепте тауар-материалдық қорлар ретінде ескеріледі.

Салық салу

Ағымдағы табыс салығы бойынша шығысқа ағымдағы корпоративтік табыс салығы, үстеме пайдаға салынатын салық және мерзімі ұзартылған салық жатады.

Табыс салығы

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдарына төленуге болжанатын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңнамасы, – Компания өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын кірісті алатын елдерде есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңнамалар.

Үстеме пайда салығы

Үстеме пайда салығы (ҮПС) табыс салығы ретінде қарастырылады және табыс салығы бойынша шығыстардың бір бөлігін құрады. 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес Компания жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты ҮПС-ты жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір бөлек келісімшарт бойынша жиынтық жылдық кірістің бір жылғы аударымдарға ара қатынасының негізінде құбылмалы мөлшерлемелер бойынша есептейді және төлейді. ҮПС-ты қолдануды көздейтін жиынтық жылдық кірістің әрбір салық жылындағы аударымдарға ара қатынасы 1,25:1 құрайды. ҮСП мөлшерлемелері әрбір келісімшартқа қатысты аударымдардың 25% артық жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты салық салынатын кірістің (Корпоративтік Табыс Салығы мен рұқсат етілген баға белгілеулер есептен шығарылғаннан кейін салық салынатын кіріс) бір бөлігі қолданылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Салық салу (жалғасы)***Мерзімі ұзартылған табыс салығы (жалғасы)*

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасында қаржылық есептілік максаттары үшін туындайтын барлық уақытша айырмалар бойынша міндеттемелер әдісін пайдалана отырып барлық уақытша айырмаларға катысты есептеледі. Мерзімі ұзартылған салық бойынша актив тек соған катысты есептен шығарылатын уақыт айырмалары азайтылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың айтарлықтай ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады. Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер барлық салық салынатын уақыт айырмалары үшін танылады. Мерзімі ұзартылған салық активтері мен міндеттемелер қолданысқа енгізілген немесе есепті күнге нақты заңдастырылған салық мөлшерлемелерінің негізінде активті өткізу немесе міндеттемені өтеу кезеңінде қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша есептеледі. Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы ағымдағы салық активтерін есепке алуға заңды, зани тұрғыдан жарамды құқықтар болған кезде есепке алынуы мүмкін.

3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР

Компанияның қаржылық есептілігін әзірлеу оның басшылығынан есепті кезеңнің соңына пікір білдіруін, есепте көрсетілетін түсім сомаларына, шығыстарға, активтер мен міндеттемелерге, сондай-ақ шартты міндеттемелер туралы ақпараттың ашылып көрсетілуіне ықпал ететін бағалау мәндері мен жорамалдарды айқындауды талап етеді. Дегенмен осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне катысты белгісіздік соған катысты осы сияқты жорамалдар мен бағалаулар қабылданған активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына келешекте елеулі түзетулерді талап етуі мүмкін нәтижелерге әкеліп соқтыруы мүмкін.

Пайымдаулар

Компания басшылығы есепке алу саясатын қолдану барысында есептік бағалаулармен қатар қаржылық есептілікте бейнеленген сомаға неғұрлым маңызды әсер ететін мынадай пікірлер жасады:

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім

Компания сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша барлық түсім белгілі бір уақыт сәтінде түскендігін анықтады, түсімнің мойындалуы Компания басшылығынан есептілікте көрсетілетін түсім сомаларына әсер ететін пайымдаулар жасауды қажет етеді. Мұнайды өткізуге арналған шарттық қарым-қатынастар басқа талаптармен қатар уақыт өтісімен түсімнің мойындалуына әкеп соқтыра алады.

Компанияның түсіммен операциялар бойынша принципал немесе агент болып табылатындығын бағалау кезінде пайымдау қолданылады. Компанияның принципал ретінде болатындығын анықтау кезінде, келісімдердің талаптары мұқият қаралып, Компания өнімді ол сатып алушыға берілгенге дейін бақылайды деген тұжырым жасалды. Баламалы келісімдерде Компания агент ретінде айқындалуы мүмкін.

Қолданыстағы келісімшарттардың талаптарына сәйкес Компания тиеу немесе тасымалдау қызметтерінің сатып алушыға көрсетілмейтіндігін айқындайды және орындалуға лайықты жалғыз міндет шикі мұнай мен мұнай өнімдерін сату жатады. Тиеу жұмыстары қызмет ретінде көрсетілетіндігін және бұл орындалуға жататын міндеттемені сәйкестендіруге, орындалуға жататын барлық міндеттемелерді белгілі бір уақыт сәтінде мойындауға, сондай-ақ түсімді мойындаудың жалпы мерзімдеріне ықпал ететіндігін айқындау кезінде пайымдау қажет болады. Компания басшылығы тиеу бойынша шығыстар орындалуға жататын бөлек міндеттеме болып табылады деп есептемейді, өйткені солармен байланысты тәуекелдер мен сыйақылар сатып алушыға портта тиеу сәтінде өтеді.

Мерзімі ұзартылған салық активтері

Кейінге қалдырылған салық корпоративтік табыс салығы (КТС) үшін, сол сияқты үстеме пайда салығы (ҮПС) үшін есептеледі. Мерзімі ұзартылған КТС пен ҮПС күтілетін мөлшерлемелер бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға байланған активтер мен міндеттемелердегі уақыт айырмаларына есептеледі. Мерзімі ұзартылған КТС пен ҮПС базалары, солар туралы ақпарат 8-ескертпеде ашылып көрсетілген және салық заңнамасына сәйкес есептеледі. Салық салуға катысты белгісіздік факторлары туралы ақпарат 20-ескертпеде ашылып көрсетіледі.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Пайымдаулар (жалғасы)***Мерзімі ұзартылған салық активтері (жалғасы)*

Мерзімі ұзартылған салық активтері басшылықтан Компанияның танылған мерзімі ұзартылған салық активтерін пайдалану үшін келешек кезеңдерде жеткілікті болатын салық салынатын пайданы алатындығының ықтималдылығын бағалауды қажет етеді. Келешек салық салынатын пайданы алуға қатысты жорамалдар басшылықтың келешек ақша ағындарына қатысты бағалауына тәуелді болады. Келешек салық салынатын кірістің бұл бағалаулары операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағындарына (оларға мұнайды өндіру және сату көлемдері, оның бағасы, қорлары, операциялық шығындар, пайдаланудан шығару шығындары, күрделі шығындар, дивидендтер және капиталды басқару бойынша басқа да операциялар әсер етеді) және қолданыстағы салық заңнамасын қолдану туралы пайымдауға негізделген. Егер ақша қаражатының келешек ағындары мен салық салынатын пайда бағалаудан айтарлықтай ерекшеленетін болса, бұл Компанияның есепті күнге көрсетілген таза кейінге қалдырылған салық активтерін өткізу қабілетіне әсерін тигізе алады. Сонымен бірге, Компания жұмыс істейтін юрисдикцияларда салық заңнамасының келешекте өзгеруі Компанияның келешек кезеңдерде салық шегерімдерін алу қабілетін шектеуі мүмкін. Компания басшылығы танылған мерзімі ұзартылған салық активтерін пайдалану үшін келешек кезеңдерде жеткілікті болатындай салық салынатын пайданы алу ықтималдылығын жоғары деп бағалайды.

Бағалаудың белгісіздігі*Мұнай мен газ қорларын бағалау*

Мұнай мен газдың қорлары – Компанияның мұнай-газ кен орындарында экономикалық және заңгерлік тұрғыда өндірілуі мүмкін көмірсутектердің көлемін бағалау. Компания білікті мамандар көмірсутектердің мөлшері, терендігі, формасы мен мазмұны, сондай-ақ лайықты болатын өндіру әдістері мен шығарып алу қарқыны туралы геологиялық және техникалық деректерге қатысты жинаған ақпаратқа негізделген өзінің коммерциялық қорлары мен ресурстарын бағалайды. Коммерциялық қорлар мұнай мен газ қорларын бағалауды, шығарып алу коэффициенттерін және шикізатқа келешек бағаларды пайдалана отырып айқындалады, соңғылары шығарып алынатын қорлардың жалпы сомасы мен жалпы қорлардың үлесіне әсер етеді. Келешек күрделі шығындар коммерциялық қорларды өндіруге қажетті ұңғымалардың санына қатысты жорамалдарды, мұндай ұңғымалардың құнын және солармен байланысты өндірістік қуаттылықтарды, сондай-ақ басқа да күрделі шығындарды пайдалана отырып бағаланады.

Компания Қоғамның мұнай-газ инженерлері қоғамының (SPE) әдістемесіне сәйкес өзінің мұнай мен газ қорларын бағалайды. Компания қорларды бағалау кезінде ұзақ мерзімді жоспарлы бағаларды пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлы бағаларды пайдалану жыл соңына спот бағаларды пайдалануға тән тұрақсыздықтың ықпалын жояды. Коммерциялық қорларды бағалау кезінде пайдаланылған Brent маркалы мұнайдың ұзақ мерзімді бағасының ағымдағы пайымдауы баррель үшін 48 АҚШ долларын құрайды (2019 жыл: баррель үшін 62 доллар). 2020 жылғы 31 желтоқсанға мұнай-газ активтерінің баланстық құны *9-ескертілгенде* көрсетілген.

Қолданылатын экономикалық жорамалдар өзгеруі мүмкін болғандықтан, кен орнын пайдалану уақытында қосымша геологиялық ақпаратты алу шамасына қарай шығарып алынатын қорлардың бағалануы да өзгеруі мүмкін. Салыстырмалы түрдегі белгісіздік деңгейі қорларды екі негізгі санаттың біріне: дәлелденген немесе дәлелденбеген қорларға жатқызу арқылы көрсетілуі мүмкін. Дәлелденген қорларды өндіруде дәлелденбеген қорлармен салыстырғанда үлкен айқындылық бар және дәлелденген қорлар оларды өндіру мүмкіндігіне қатысты белгісіздіктің прогрессивті өсуін белгілеу үшін әзірленген және әзірленбеген қорларға бөлінуі мүмкін.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Мұнай мен газ қорларын бағалау (жалғасы)*

Жыл сайын бағалаулар талданып, түзетіліп отырады. Түзетулер қолдағы геологиялық деректерді, өндіру туралы өнеркәсіптік параметрлерді немесе деректерді бағалау немесе қайта бағалау; жаңа деректердің; немесе бағалар бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салдарынан туындайды. Қорларды бағалау сондай-ақ кері әрекетті арттыру үшін жобалардың қолданылуы, пласт өнімділігіндегі өзгерістердің немесе әзірлеу стратегиясындағы өзгерістердің салдарынан қайта қаралуы мүмкін. Мұндай өзгерістер Компанияның қаржылық жағдайы мен нәтижелеріне әсер ете алады, оларға мыналар жатады:

- мұнай-газ және басқа да активтердің баланстық құны (9-ескертпе);
- жиынтық кіріс туралы есептегі тозу, таусылу және амортизациялық аударымдар (9-ескертпе);
- активтердің есептен шығарылуы бойынша міндеттемелер – егер қорларды бағалаудағы өзгерістер мұндай іс-қимылдардың жасалатындығына қатысты үміттерге және солармен байланысты мұндай іс-қимылдарға шығындарға әсер етсе (9 және 16-ескертпе);
- кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны – мұндай активтерді өтеу ықтималдылығын бағалаудағы өзгерістерге орай өзгеруі мүмкін (8-ескертпе).

Мұнай-газ активтерінің амортизациясы

Мұнай-газ активтерінің амортизациясы дәлелденген әзірленген қорлардың сомаларына қатысты өндірістік әдіспен есептеледі. Бұл кен орнындағы күтілетін қалған өндірудің тауысылуына тепе-тең болатындай амортизацияның есептелуіне әкеп соқтырады.

Әрбір объектінің қызмет ету мерзімін айқындау кезінде іс жүзіндегі қызмет ету мерзімінің шектелуі, сондай-ақ кен орнының экономикалық шығарылып алынатын қорлардың ағымдағы бағалаулары ескеріледі. Бұл есептеулер бағалаулар мен жорамалдарды, оның ішінде қорлардың көлемі мен келешек күрделі шығындарды пайдалануды қажет етеді. Дәлелденген әзірленген қорлардағы өзгерістер қорларды бағалау кезінде пайдаланылатын факторлардың немесе жорамалдардың өзгеруінен туындауы мүмкін, оның ішінде:

- шикі мұнайға іс жүзіндегі және болжамды бағалар арасындағы айырма;
- келешек күрделі шығындарға әсер етуі мүмкін көзделмеген операциялық мәселелер.

Мұнай-газ активтерінің құнсыздануы

Жыл ішінде шикі мұнайдың бағасы COVID-19 бен жаһандық сұраныс пен ұсынысқа ықпал ететін басқа да факторлардың салдарынан күрт төмендеп кетті, сондай-ақ өткен жылдармен салыстырғанда өндіріс көлемдері де төмендеді. Басшылық осыны құнсыздану индикаторы деп есептеді және Компания ақша ағындарын тудыратын өзінің мұнай-газ активтерінің құнсыздану мәніне талдау жасады.

Компания активтерді немесе ақша қаражатын жасайтын активтер тобын («жасайтын бірлік») оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің баланстық құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздану мәніне бағалайды. Егер мұндай индикатор бар болып шықса, өткізу шығыстарын және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан барынша жоғары мән ретінде қарастырылатын өтелетін құнның лайықты бағалануы жүргізіледі. Мұндай есептеулер дисконт мөлшерлемесі, капиталдағы келешек мұқтаждық, тәуекелдер мен айқындыксыздыққа ұшырағыш келетін операциялық шығындар сияқты бағалаулар мен жорамалдарды пайдалануды қажет етеді. Активтің немесе жасайтын бірліктің баланстық құны өтелетін сомадан асып кетсе, онда актив немесе жасайтын бірлік құнсызданған болып есептеледі және өтелетін сомаға дейін есептен шығарылады.

Өтелетін құнды бағалау кезінде келешекте күтілетін ақша ағындары активтер тобына / жасайтын бірлікке тән болатын тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін салық салуға дейінгі дисконт мөлшерлемесін пайдалана отырып, оның ағымдағы құнына дейін дисконтталады. Сату шығыстарын шегере отырып әділ құн нарыққа қатысушылардың арасында жасалатын әдеттегі мәміле шеңберінде активті сату кезінде алынатын құн ретінде айқындалады және Компания үшін айрықша болуы мүмкін факторлардың ықпалын көрсетпейді және бүтіндей Компанияға таралмайды.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Мұнай-газ активтерінің құнсыздануы (жалғасы)*

Компания басшылығы жасаған құнсыздану тестісінің нәтижесінде кен орындардың коммерциялық рентабельділігі оның өндіруге жұмсалатын акша шығындарымен салыстырғанда шикі мұнайға бұдан да төмен бағаның салдарынан түскендігі анықталды. Нәтижесінде, 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы қаржылық есептілікте 60.659.149 мың теңге сомда құнсыздану мойындалды.

Компания өтетін құнды дисконтталған акша ағындарының үлгісін пайдалана отырып есептейді. 14,4% дисконттау мөлшерлемесі Компания капиталының салық салынғаннан кейінгі орташа алынған құнынан кейін алынды. Жыл сайынғы негізде бекітілетін бизнес-жоспарлар ақпараттың негізгі дерек көзі болып табылады, өйткені олар өндіріс көлемдері, сату көлемдері, кірістер, шығыстар және күрделі шығындар бойынша болжамдарды қамтиды.

Шикі мұнай бағасы мен инфляция қарқыны сияқты түрлі жорамалдар қолданыстағы бағаларды, шетелдік валюталардың айырбастау бағамдарын және басқа да макроэкономикалық факторларды, тарихи үрдістерді және құбылуларды ескереді. Болжамды акша ағындары Өндіруге арналған келісімшарт мерзімінің 2043 жылы аяқталу күнімен шектелген. 2043 жылға дейінгі шығындар 2021 жылғы бюджеттің және 2021-2025 жылдарға арналған бизнес жоспарының, сондай-ақ Компанияның басшылығының операциялық және күрделі шығындардағы ықтимал өзгерістер туралы ағымдағы бағалауының негізінде болжанған.

Акша ағындарының ауқымды бөлігі осы кезеңнен кейін басшылықтың бағалауды жүргізу кезінде қолында болған ең үздік деген бағалауына негізделген күрделі шығындарды қоспағанда, болжанатын инфляция мөлшерлемесін қолдану жолымен болжанды.

Өтетін құнды бағалауға қажетті басты жорамалдар шикі мұнай бағасы, өндіріс көлемі, валюта бағамы және дисконттау мөлшерлемесі болып табылады. Басты жорамалдардағы өзгерістерге сезімталдық бағаланған.

Төменде мұнай-газ активтерінің өтетін құнын бағалау үшін қолданылатын едәуір бастапқы жорамалдар, 2020 жылғы 31 желтоқсанға сезімталдықтың санды талдауымен бірге көрсетілген:

Едәуір бастапқы жорамалдар	Мәні	Мұнай-газ активтерінің өтетін құнының бастапқы жорамалдарға сезімталдығы
Дисконттау мөлшерлемесі	14,4%	Дисконттау мөлшерлемесінің 1%-ға ұлғаюы (азаяуы) бағаланған өтетін құнның 17.683.267 мың теңгеге (20.066.473 мың теңге) азаюына (ұлғаюына) әкеп соқтырады.
Өндіріс көлемдері	44.152 мың тонна	Өндіріс көлемінің 5%-ға ұлғаюы (азаяуы) бағаланған өтетін құнның 53.294.423 мың теңгеге (53.169.368 мың теңге) ұлғаюына (азаяуына) әкеп соқтырады.
Мұнай бағасы	Орта мәні – 65,69 АҚШ доллары/баррель	Мұнай бағасының 5%-ға ұлғаюы (азаяуы) бағаланған өтетін құнның 47.488.068 мың теңгеге (54.080.811 мың теңге) ұлғаюына (азаяуына) әкеп соқтырады.
Айырбас бағамы	Орташа айырбас бағамы 576,84	Айырбас бағамының 2021 жылдан бастап 2043 жылға дейінгі кезеңде 5%-ға ұлғаюы (азаяуы) бағаланған өтетін құнның 33.322.639 мың теңгеге (33.365.227 мың теңге) ұлғаюына (азаяуына) әкеп соқтырады.

Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер

Белгілі бір келісім-шарттардың талаптары бойынша заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес Компанияның негізгі құралдарды демонтаждау және жою және кез келген кен орындарындағы жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелері болады. Атап айтқанда, Компанияның міндеттемелеріне барлық өндірістік емес ұңғымаларды біртіндеп жабу және құбырларды, ғимараттарды демонтаждау және келісімшарттық аумақты рекультивациялау сияқты қызметті түпкілікті тоқтату жатады. Лицензияның қолданылу мерзімі Компанияның қарауы бойынша ұзартылмайтындықтан, түпкілікті жабу бойынша міндеттемелерді өтеудің есеп мерзімі әрбір лицензиялық кезең аяқталған күн болып табылады.

Егер активтерді жою бойынша міндеттемелер кен орындарын экономикалық жағынан негіздемелі түрде пайдалануды аяқтау өткенде өтелуі қажет болса, онда көрсетілген міндеттеме ұңғымаларды жою бойынша барлық шығыстарды және жабу бойынша соңғы шығыстарды қосу салдарынан едәуір өсуші еді. Ұңғымаларды жоюды қаржыландыру бойынша Компанияның міндеттемелерінің және түпкілікті жабу бойынша шығыстардың көлемі тиісті келісім-шарттардың және қолданыстағы заңнаманың талаптарына байланысты.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер (жалғасы)*

Міндеттемелер лицензиялық кезең соңында түпкілікті жою және түпкілікті жабу бойынша мұндай шығыстарды қаржыландыру бойынша келісімшарт та, заңнама да белгілі бір міндеттемені түсіндірмеген сол жағдайларда танылмайды. Мұндай шешімді қабылдау кейбір айқындылықтың болмауымен және біршама байымдаулармен түсіндіріледі.

Басшылықтың мұндай міндеттемелердің болуына немесе болмауына қатысты бағасы Үкіметтің саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибеге өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін. Компания активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісімшарт бойынша бөлек есептейді.

Міндеттемелердің сомасы инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және казахстандық нарыққа тән тәуекелдерге түзетілген өтпелі экономикамен елдің мемлекеттік борышы бойынша орташа ұзақ мерзімді тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған міндеттемелерді өтеу үшін күтілетін, талап етілетін ретіндегі бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады. Компания келісімшарттық аумақты қалпына келтіру бойынша міндеттемені әрбір есепті күнге қайта қарайды және *«Негізгі құралдардың объектісін пайдаланудан шығару, олар орналасқан учаскедегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге және өзге де осыған ұқсас міндеттемелерге өзгерістер»* 1 Түсіндірмеге сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі.

Жабуға арналған келешек шығындарды бағалау кезінде елеулі бағалаулар мен басшылық жасаған пайымдаулар пайдаланылды. Бұл міндеттемелердің көпшілігі алыс болашаққа жатқызылады және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Компанияның бағасына активтерді жою технологиясындағы, шығындардағы және салалық тәжірибеге өзгерістер әсер етуі мүмкін. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына резервтің шамамен 39,94% және 37,44%, тиісінше, түпкілікті жабу шығындарына жатады. Компания ағымдағы жылдың бағасын және ұзақ мерзімді инфляция деңгейінің орташа мәнін пайдалана отырып, ұңғымаларын болашақта жою құнын бағалайды.

Ұзақ мерзімді инфляция және 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына міндеттеменің баланстық құнын айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері төменде көрсетілген:

	2020 жыл	2019 жыл
Кен орындарын жою резерві бойынша дисконттау мөлшерлемесі	6,95%	7,90%
Инфляция деңгейі	5,53%	5,40%

Активтерді істен шығару бойынша міндеттемелердегі өзгерістер *16-ескертпеде* ашылған.

Экологиялық оңалту

Компания бағалау жасайды және экологиялық оңалтуға арналған резервтерді қалыптастыру бойынша пайымдау шығарады. Қоршаған ортаны қорғауға шығындар олардың болашақ экономикалық пайдасына қарай шығыстарға жатқызылады. Өткен қызметте пайда болған қазіргі жағдайға жатқызылатын және болашақ экономикалық пайдасы жоқ шығындар шығыстарға жатқызылады.

Міндеттемелер шығындар туралы ағымдағы акпараттың және қалпына келтіру жөніндегі күтілетін жоспарлардың негізінде анықталады және басшылықтың қажетті рәсімдердің мерзімдеріне қатысты үміттеріне сүйене отырып, дисконтталған негізде ескеріледі. Компанияның экологиялық оңалту резерві Компания қолданыстағы казахстандық нормативтік базаның талаптарын сақтауға қажетті күтілетін шығындарды тәуелсіз бағалауға негізделген басшылықтың үздік бағасын білдіреді. Қоршаған ортаға эмиссия бойынша резерв жоспардан тыс екі тексерудің нәтижелері бойынша экологиялық заңнаманы бұзғаны үшін айыппұлдар мен шығындарға қатысты танылды (*20-ескертпе*). Экологиялық оңалту бойынша міндеттемелердегі өзгерістер *16-ескертпеде* ашылып көрсетілген.

Экологиялық оңалтуға жататын косымша белгісіздіктер *20-ескертпеде* ашылып көрсетілген. Экологиялық оңалтудағы міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер *16-ескертпеде* ашылып көрсетілген.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Экологиялық оңалту (жалғасы)*

Ұзақ мерзімді инфляция және 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына міндеттеменің баланстық құнын айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері төменде көрсетілген:

	2020 жыл	2019 жыл
Экология бойынша резервті дисконттау мөлшерлемесі	7,9%	7,9%
Инфляция деңгейі	5,00%	5,00%

Экологиялық міндеттеме

Экологиялық міндеттеме бойынша резерв сомасы 7,90% дисконттау мөлшерлемесімен және 2022 жылға дейінгі мерзіммен 5.329.662 мың теңге мөлшерінде болжамды келешек шығыстардың келтірілген құны көрсетілген. Экологиялық міндеттемедегі өзгерістер 16-ескертіпте ашылып көрсетілген.

Сауда дебиторлық берешек бойынша күтілетін несие залалдарына бағалау резерві

Компания сауда дебиторлық берешек бойынша КНЗ есептеу үшін бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланады. Бағалау резервтерінің мөлшерлемелері шығындардың пайда болуының ұқсас сипаттамаларымен (яғни, географиялық өңір, өнімнің типі, сатып алушылардың типі мен рейтингісі, аккредитивтер арқылы қамтамасыз ету және несиелік тәуекелдерді сақтандырудың басқа нысандары бойынша) түрлі клиенттік сегменттердің топтары үшін төлем мерзімін өткізіп алу күндеріне қарай белгіленеді.

Бастапқыда бағалау резервтері матрицасының негізінде бұрынғы кезеңдердегі дефолттардың пайда болуының байқалатын деректері жатыр. Компания болжамды акпаратты ескере отырып несие залалдарының пайда болуының бұрынғы тәжірибесін түзетіп алу үшін матрицаны жаңартып отырады. Мысалға, егер келесі жылдың ішінде болжамды экономикалық талаптардың (мысалы, ЖІӨ) нашарлауы күтілетін болса, әрі ол өндірістік секторда дефолт жағдайларының ұлғаюына әкеп соқтыра алса, дефолттың тарихи деңгейі түзетіледі. Әрбір есепті күнге алдыңғы кезеңдердегі дефолт деңгейі туралы байқалатын деректер жаңартылып отырады және болжамды бағалаудың өзгеруі сараланады.

Дефолттың тарихи байқалатын деңгейлері, болжамды экономикалық талаптар мен КНЗ арасындағы өзара байланысты бағалау едәуір есепті бағалау болып табылады. КНЗ көлемі жағдайлардағы және болжамды экономикалық талаптардағы өзгерістерге сезімтал келеді. Компанияның несие залалдарының пайда болуының бұрынғы тәжірибесі мен экономикалық талаптардың болжамы сатып алушының келешектегі іс жүзіндегі дефолты үшін көрнекі болып табылмауы мүмкін. Компанияның сауда дебиторлық берешегі бойынша КНЗ жөніндегі акпарат 11-ескертіпте ашылып көрсетілген.

Алдын ала бағалар бойынша сату

Шикі мұнайды экспортқа сату шарттарында шартта көрсетілген тиісті баға белгілеу кезеңінің (БК) соңындағы нарықтық бағаның негізінде бағаларды түзетуге мүмкіндік беретін талаптарды қамтиды. Сату бағасының түзетулері БК соңына дейін бағасы белгіленетін нарықтық бағалардың өзгеруі негізінде болады. Бұл шарттар бойынша мұндай жағдайларда өткізуден түскен түсім бастапқыда бақылау сатып алушыға өткенде танылады және форвардтық бағаның негізінде күтілетін сома бойынша бағаланады.

«KazMunayGas Trading AG»-мен шикі мұнайды экспортқа сатып алу-сату шарттарында тиеу сәтіне алдын ала бағалар көрсетіледі. Түпкі сату бағасы коносаменттен кейін 5 күннің ішінде нарықтық бағалардың орташа белгілеулеріне негізделген. Баға белгіленетін кезеңдегі бұл баға тәуекелдері 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес ендірілген туынды құралдың анықтамасына сәйкес келеді. Компания дебиторлық берешектің әділ құнын айқындау үшін пайымдауды қолданады. 2020 жыл үшін сату күнінен бастап дебиторлық берешектің әділ құнының өзгеруін Компания түсімнің бір бөлігі ретінде көрсетеді (4-ескертіпте). 2020 жылғы 31 желтоқсанға дебиторлық берешекті 2020 жылғы алдын ала және түпкі баға арасындағы мұндай шарттар бойынша түзету елеусіз.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Белгіленген төлемдер бойынша міндеттеме*

Зейнеткерлікке шыққанға дейін және одан кейін қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар құны және келтірілген міндеттемелер құны актуарлық әдіс қолданылып белгіленеді. Актуарлық әдіс келешекте нақты нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін түрлі болжамдарды қолдануды білдіреді. Актуарлық әдіс шегеру мөлшерлемелері, келешекте жалақының өсімі, өлім-жітім деңгейі және келешекте қызметкерлерге сыйақылар өсімі туралы болжамдарды қамтиды. Негізгі болжамдарды бағалаудың күрделілігіне және жұмыскерлердің еңбек қызметін аяқтауы бойынша олардың сыйақылары бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді сипатына орай мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал келеді. Барлық болжамдар әрбір есепті күнге қайта қаралады.

ДДҰ-ның Төтенше жағдайлар жөніндегі комитеті халықаралық медициналық-санитарлық қағидалар бойынша 2020 жылғы 30 қаңтарда вирустың таралуын «халықаралық мәні бар қоғамдық денсаулықты сақтау саласындағы төтенше жағдай» деп жария етті. Содан бері вирус бүкіл әлемге, оның ішінде Қазақстанға да тарап кетті. 2020 жылғы 11 наурызда ДДҰ COVID-19 таралуын пандемия деп жариялады.

Өлім-жітім коэффициенті COVID-19 ескере отырып түзетілген ашық кол жеткізуге болатын өлім-жітім кестелеріне негізделеді. Жалақы мөлшерінің келешек ұлғаюы инфляцияның күтілетін келешек үрдістеріне негізделеді. 2020 және 2019 жылдың 31 желтоқсанына қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелерді бағалау үшін пайдаланылған негізгі актуарлық долбарлар мынадай түрде берілген:

<i>Пайыздық мәнде</i>	2020 жыл	2019 жыл
Дисконттау мөлшерлемесі	7,52%	7,90%
Инфляция мөлшерлемесі	7,50%	5,40%
Ұзақ мерзімді жыл сайынғы төлемдердің келешек ұлғаюы	4,00%	5,00%
Жалақының келешек өсуі	4,00%	5,00%

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына еңбек қызметі аяқталғаннан кейін қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттемелердің орташа ұзақтығы тиісінше 9,15 және 7,9 жыл болды.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қызметкерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелердің сезімталдығын елеулі жорамалдардың өзгеруіне талдау былайша көрсетілген:

	Азаю	Ұлғаю
Дисконттау мөлшерлемесі	(0,5%) 534.160	+0,5% (500.816)
Жалақының өсуі	(0,5%) (523.891)	+0,5% 555.043

4. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ

Міндеттемелерді орындау бойынша түсімді мойындау		2020 жыл	2019 жыл
Экспорт			
Шикі мұнай	Уақыт сәтіне	191.390.067	418.475.878
Ішкі нарық			
Шикі мұнай	Уақыт сәтіне	52.726.663	31.954.034
Газды қайта өңдеу өнімдері	Уақыт сәтіне	229.260	261.058
Басқа да сату амалдары мен қызметтер	Уақыт кезеңінің ішінде	361.335	253.743
		244.707.325	450.944.713
		2020 жыл	2019 жыл
Географиялық нарық			
Швейцария		191.390.067	418.475.878
Қазақстан		53.317.258	32.468.835
		244.707.325	450.944.713

2020 жылы алдын ала баға бойынша түзету сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсімді 2.008.782 мың теңгеге азайтады (2019 жылы: 1.599.333 мың теңге).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. САТУДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ**

	2020 жыл	2019 жыл
Қызметкерлерге сыйақы	49.758.187	46.216.556
Тозу, тауысылу және амортизация	21.673.765	42.252.428
Пайдалы қазбаларды өндіру салығы, нетто	15.899.652	26.166.365
Жөндеу және қызмет көрсету қызметтері	15.908.188	17.090.605
Материалдар мен қорлар	4.942.041	5.373.890
Көлік шығыстары	3.734.473	3.437.789
Электр қуаты	3.147.046	2.846.633
Табыс салығынан басқа салықтар	2.700.526	1.379.055
Экологиялық міндеттеме бойынша резервтегі өзгеріс (16-ескертпе)	–	(25.177)
Басқасы	4.224.852	5.312.461
	121.988.730	150.050.605
Мұнай қалдықтарының өзгеруі	1.993.385	580.180
	123.982.115	150.630.785

2020 жыл үшін ілеспе газды қайта өңдеу бойынша өндірістік шығыстар 6.626.872 мың теңге болды (2019 жыл: 5.872.194 мың теңге).

2020 жылы пайдалы қазбаларды өндіру салығы бойынша шығыстарға салық заңнамасының өзгеруі нәтижесінде ПҚӨС бойынша салық жеңілдігі жатады. Бұл өзгерістердің себебі көмірсутектермен ілесіп өндірілген және кері қарай жер қойнауына қайтарылатын жер асты сулары халықтың денсаулығы мен қоршаған ортаға қауіп төндіретін су болып табылады және мұндай судың көлеміне 2018 жылғы 1 қантардан бастап ПҚӨС салынбайды.

6. ӨТКІЗУ ШЫҒЫСТАРЫ

	2020 жыл	2019 жыл
Рента салығы	13.406.618	58.608.228
Экспорттық кеден бажы	23.287.697	54.107.073
Көлік шығыстары	34.631.714	41.626.987
Сату бойынша агенттің қаламақысы	153.782	219.337
	71.479.811	154.561.625

7. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

	2020 жыл	2019 жыл
Қызметкерлерге сыйақы	4.911.965	5.225.706
Жөндеу және қызмет көрсету қызметтері	757.799	780.039
Кеңес беру және аудиторлық қызметтер	712.167	808.359
Демеушілік	681.639	–
Тозу, тауысылу және амортизация	662.396	1.079.916
Көлік шығыстары	394.840	492.830
Табыс салығынан басқа салықтар	219.202	696.476
КНЗ резервін (қалпына келтіру) / есептеу	(50.380)	74.037
Айыппұлдар мен өсімпұлдар бойынша шығыстарды / (қалпына келтіру) / есептеу	(273.409)	597.921
Экология бойынша резервті қалпына келтіру	–	(25.419.696)
Басқасы	451.321	1.251.591
	8.467.540	(14.412.821)

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**8. ТАБЫС САЛЫҒЫ**

Кезеңдегі табыс салығы бойынша шығыстар былайша көрсетілген:

	2020 жыл	2019 жыл
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы	4.178.432	27.396.992
Алдыңғы кезең үшін корпоративтік табыс салығын түзету	(545.372)	832.709
Үстеме пайдаға салынатын ағымдағы салық	–	8.601.468
Алдыңғы кезең үшін үстеме пайда салығын түзету	950.217	–
Ағымдағы табыс салығы	4.583.277	36.831.169
Мерзімі ұзартылған корпоративтік табыс салығы бойынша үнемділік	(5.053.160)	(3.013.117)
Мерзімі ұзартылған үстеме пайда салығы бойынша активтегі өзгерістер	3.473.346	(3.473.346)
Мерзімі ұзартылған табыс салығы	(1.579.814)	(6.486.463)
Табыс салығы бойынша шығыс	3.003.463	30.344.706

Келесі кестеде Қазақстандағы табыс салығының мөлшерлемесін Компанияның салық салынғанға дейінгі пайдаға тиімді салық мөлшерлемесімен салыстырып тексеру келтірілген.

	2020 жыл	2019 жыл
Салық салынғанға дейінгі (залал)/пайда	(14.638.976)	131.745.737
Табыс салығы бойынша шығыс	3.003.463	30.344.706
Тиімді салық мөлшерлемесі	21%	23%
Ресми мөлшерлеме бойынша табыс салығының (үнемділігі)/шығыстары	(2.927.795)	26.349.147
Алдыңғы кезең үшін мерзімі ұзартылған үстеме пайда салығын түзету	3.473.346	–
Мерзімі ұзартылған үстеме пайда салығы бойынша активтегі өзгерістер	–	(3.473.346)
Алдыңғы кезең үшін үстеме пайда салығын түзету	950.217	–
Аяқталмаған күрделі құрылыстың құнсыздануы бойынша шығыстар	723.364	–
Алдыңғы кезең үшін корпоративтік табыс салығын түзету	(545.372)	832.709
Белгіленген төлемдер бойынша шығыстар	463.752	508.516
Төлем көзінен ұсталатын салық	181.159	190.697
Есептен шығарылмайтын шығыстар	684.792	1.869.036
Үстеме пайдаға салынатын ағымдағы салық	–	8.601.468
Экология бойынша резервке түзетпе жасау	–	(5.083.939)
Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздануы	–	550.418
Табыс салығы бойынша шығыс	3.003.463	30.344.706

КТС пен ҮПС жататын мерзімі ұзартылған салық бойынша активтердегі өзгерістер былайша көрсетілген:

	Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	Резервтер	Салықтар	Барлау шығыстары	Басқасы	Жиыны
2019 жылғы 1 қаңтарға	(4.078.821)	7.437.389	4.657.398	–	2.364.060	10.380.026
Пайда мен зияндар құрамында танылды	214.907	778.591	1.904.559	2.615.823	972.583	6.486.463
2019 жылғы 31 желтоқсанға	(3.863.914)	8.215.980	6.561.957	2.615.823	3.336.643	16.866.489
Пайда мен зияндар құрамында танылды	9.610.415	(866.858)	(4.871.551)	–	(2.292.192)	1.579.814
2020 жылғы 31 желтоқсанға	5.746.501	7.349.122	1.690.406	2.615.823	1.044.451	18.446.303

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**9. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР**

	Мұнай-газ активтері	Жер	Ғимарат және құрылыстар	Машиналар мен құрал- жабдықтар	Көлік	Басқа да активтер	Аяқталмаған күрделі құрылыс	Жиыны
2019 жылғы 1 қаңтардағы қалдық құны	124.296.442	310.203	5.029.652	1.417.287	5.535.077	2.242.547	48.824.983	187.656.191
Түсімдер	513.749	-	1.502	5.180	15.395	207.805	34.139.330	34.882.961
Активтің шығуы бойынша міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер	6.027.852	-	-	-	-	-	-	6.027.852
Есептен шығару	(2.124.640)	(2.990)	(40.804)	(52.262)	(441.633)	(172.505)	(344.660)	(3.179.494)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауысулар	63.792.271	-	69.109	545.767	1.659.782	829.988	(66.896.917)	-
Барлау және бағалау бойынша активтерге аударымдар	1.743.043	-	-	-	-	-	1.024.284	2.767.327
Аударымдар және қайта жіктеулер	(129.375)	-	50.242	54.916	21.352	2.865	-	-
Шығулар бойынша жинақталған тозу	1.683.837	-	16.067	47.333	391.999	159.435	315.575	2.614.246
Құнсыздану	(16.287)	-	-	(148)	-	(4.240)	(148.363)	(169.038)
Тозу бойынша шығыстар	(24.315.456)	-	(281.251)	(207.121)	(1.085.300)	(472.411)	-	(26.361.539)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	171.471.436	307.213	4.844.517	1.810.952	6.096.672	2.793.484	16.914.232	204.238.506
Түсімдер	279.871	-	236.515	284	-	1.437	32.284.243	32.802.350
Активтің шығуы бойынша міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер	3.139.840	-	-	-	-	-	-	3.139.840
Есептен шығару	(1.147.645)	-	(96.249)	(20.060)	(81.920)	(132.379)	(557.446)	(2.035.699)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауысулар	23.687.221	-	1.189.757	920.624	1.114.314	1.464.090	(28.376.006)	-
Аударымдар және қайта жіктеулер	(347.847)	-	(10.600)	65.437	(26.707)	(14.652)	334.369	-
Шығулар бойынша жинақталған тозу	983.701	-	46.496	15.785	80.216	125.641	501.812	1.753.651
Құнсыздану	(38.045.662)	(25.945)	(1.114.603)	(361.054)	(1.134.247)	(278.804)	(3.355.896)	(44.316.211)
Тозу бойынша шығыстар	(19.679.860)	-	(301.458)	(331.515)	(914.194)	(670.384)	-	(21.897.411)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	140.341.055	281.268	4.794.375	2.100.453	5.134.134	3.288.433	17.745.308	173.685.026

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**9. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)**

	Мұнай-газ активтері	Жер	Ғимарат және құрылыстар	Машиналар мен құрал- жабдықтар	Көлік	Өзге де активтер	Аяқталмаған күрделі құрылыс	Жиыны
2019 жылғы 31 желтоқсанға								
Бастапқы құн	309.836.997	307.213	6.734.914	2.940.264	10.757.342	5.040.587	17.418.866	353.036.183
Жинақталған тозу	(138.298.915)	–	(1.848.418)	(1.128.847)	(4.660.670)	(2.247.103)	–	(148.183.953)
Жинақталған құнсыздану	(66.646)	–	(41.979)	(465)	–	–	(504.634)	(613.724)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	171.471.436	307.213	4.844.517	1.810.952	6.096.672	2.793.484	16.914.232	204.238.506
2020 жылғы 31 желтоқсанға								
Бастапқы құн	335.783.620	307.213	8.054.772	3.912.987	11.763.873	6.356.768	20.763.442	386.942.675
Жинақталған тозу	(157.112.965)	–	(2.136.474)	(1.451.015)	(5.495.492)	(2.785.217)	–	(168.981.163)
Жинақталған құнсыздану	(38.329.600)	(25.945)	(1.123.923)	(361.519)	(1.134.247)	(283.118)	(3.018.134)	(44.276.486)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	140.341.055	281.268	4.794.375	2.100.453	5.134.134	3.288.433	17.745.308	173.685.026

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бастапқы құн және тиісінше толығымен амортизацияланған жинақталған амортизация, әлі де пайдалануда жүрген негізгі құралдардың құны 15.902.445 мың теңге (2019 жыл: 9.269.174 мың теңге) болды.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**10. БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕР**

	Материалдық	Материалдық емес	Жиыны
2019 жылғы 1 қаңтардағы қалдық құны	19.302.335	–	19.302.335
Түсімдер	4.505.518	395.526	4.901.044
Негізгі құралдарға аударымдар	(2.767.327)	–	(2.767.327)
Материалдық емес активтерге аударымдар	–	(969.966)	(969.966)
Есептен шығару	(250.342)	–	(250.342)
Аударымдар және қайта жіктеулер	(4.577.768)	4.577.768	–
Тозу	–	(410.025)	(410.025)
Құнсыздану	(3.418.106)	–	(3.418.106)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	12.794.310	3.593.303	16.387.613
Түсімдер	1.317.661	–	1.317.661
Есептен шығару	(330.865)	–	(330.865)
Тозу	–	(92)	(92)
Құнсыздану	(12.749.727)	(3.593.211)	(16.342.938)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	1.031.379	–	1.031.379
2019 жылғы 31 желтоқсанға			
Бастапқы құн	13.688.151	18.315.049	32.003.200
Жинақталған амортизация	(2.972)	(14.721.746)	(14.724.718)
Жинақталған құнсыздану	(890.869)	–	(890.869)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	12.794.310	3.593.303	16.387.613
2020 жылғы 31 желтоқсанға			
Бастапқы құн	13.903.581	18.315.049	32.218.630
Жинақталған амортизация	(2.972)	(14.721.746)	(14.724.718)
Жинақталған құнсыздану	(12.869.230)	(3.593.303)	(16.462.533)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	1.031.379	–	1.031.379

11. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ**Сауда және басқа да дебиторлық берешек**

	2020 жыл	2019 жыл
Сауда дебиторлық берешек	23.559.592	42.393.566
Басқалары	116.473	144.309
	23.676.065	42.537.875
Минусы: КНЗ бағалау резерві	(78.204)	(123.992)
	23.597.861	42.413.883

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның сауда дебиторлық берешегіне «KazMunayGas Trading AG»-ден 15.408.303 мың теңге сомасында (2019 жыл: 38.534.305 мың теңге) шикі мұнайды экспортқа өткізуден болған берешек, ҚМГ ҰК-ден 8.151.289 мың теңге сомасында (2019 жыл: 3.859.261 мың теңге) шикі мұнайды ішкі нарыққа өткізуден болған берешек жатады.

2020 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның сауда дебиторлық берешегі 65%-ға АҚШ долларында білдірілген (2019 жыл: 91%).

Дебиторлық берешек пен шарттың активтері бойынша күтілетін несие залалдарына бағалау резервіндегі өзгерістер төменде келтірілген:

	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтарға	123.992	49.955
Есептеу	53.579	117.450
Қалпына келтіру	(99.367)	(43.413)
31 желтоқсанға	78.204	123.992

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**11. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (жалғасы)****Сауда және басқа да дебиторлық берешек (жалғасы)**

2020 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның сауда дебиторлық берешек пен бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып шарт активтері бойынша несиелік тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат:

	Сауда дебиторлық берешек						Жиыны
	Шарт бойынша активтер	Ағымдағы	30 күнге дейін	30-60 күн	61-90 күн	91 күннен артық	
Күтілетін несиелік залалдарының пайызы	-	0,19%	-	0,59%	-	48,11%	
Есепті ортақ жалпы баланстық құн	-	23.575.886	-	32.381	-	67.798	23.676.065
Күтілетін несиелік залалдары	-	45.397	-	191	-	32.616	78.204

2019 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның сауда дебиторлық берешек пен бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып шарт активтері бойынша несиелік тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат:

	Сауда дебиторлық берешек						Жиыны
	Шарт бойынша активтер	Ағымдағы	30 күнге дейін	30-60 күн	61-90 күн	91 күннен артық	
Күтілетін несиелік залалдарының пайызы	-	0,29%	-	-	-	-	0,29%
Есепті ортақ жалпы баланстық құн	-	42.360.215	173.803	-	-	3.857	42.537.875
Күтілетін несиелік залалдары	-	123.992	-	-	-	-	123.992

Ақша қаражаты мен оның баламалары

	2020 жыл	2019 жыл
АҚШ долларында білдірілген банктердегі мерзімді салымдар	47.706.301	-
Банктердегі теңгемен көрсетілген мерзімді салымдар	9.847.623	4.124.000
Банктердегі теңгемен көрсетілген қаражат	8.025	15.724
Банктерде АҚШ долларында білдірілген қаражат	-	35.049.234
	57.561.949	39.188.958

Банктердегі ақша қаражаттары бойынша депозиттердің күн сайынғы банк мөлшерлемелеріне тәуелді болатын сыйақы мөлшерлемесі белгіленген. Банк депозиттері түрлі мерзімдерге Компанияның тарату активтеріндегі мұқтажына қарай (бір күннен үш айға дейін) орналастырылады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңгемен мерзімді салымдар бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 7,35% (2019 жылы: 7,0%), АҚШ долларындағы мерзімді салымдар бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 0,25% болды (2019 жылы: болмады).

Басқа да қаржы активтері

Ұзақ мерзімді қаржы активтері жер қойнауын пайдалану келісімшартына сәйкес әрбір келісімшарттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін әрбір келісімшарт бойынша бөлек ашылған тарату қоры бойынша салымдарды құрайды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы салымдар бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 1,05% (2019 жыл: 1,04%) болды.

	2020 жыл	2019 жыл
АҚШ долларында өтеуге дейін ұсталатын қаржы активтері	42.151.326	38.050.549
Теңгемен өтеуге дейін ұсталатын қаржы активтері	903.060	732.482
КНЗ резерві	(288.772)	(228.925)
Ұзақ мерзімді қаржы активтерінің жиыны	42.765.614	38.554.106

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**12. САЛЫҚТАР БОЙЫНША АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ ЖӘНЕ ӨТЕЛУГЕ ҚҚС**

	2020 жыл	2019 жыл
Өтелуге жататын ҚҚС	20.121.363	23.071.594
Экспорттық кеден бажы	3.747.749	8.024.056
Қоршаған орта эмиссиялары бойынша залал	–	10.419.227
Басқалары	518.834	49.041
	24.387.946	41.563.918
Минусы: өтелуге жататын ҚҚС құнсыздану резерві	(7.674.730)	(7.674.730)
Салықтар бойынша алдын ала төлем және өтелуге ҚҚС жиыны	16.713.216	33.889.188
Минусы: салықтар бойынша алдын ала төлемнің айналым бөлігі	14.135.807	22.856.112
Салықтар бойынша алдын ала төлемнің айналымнан тыс бөлігі	2.577.409	11.033.076

13. ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

	2020 жыл	2019 жыл
Шикі мұнай (өзіндік құнның ең азы және сатудың таза ықтимал бағасы бойынша)	5.095.432	7.088.817
Материалдар (өзіндік құны бойынша)	3.565.826	2.286.063
Өзіндік құнның ең азы және сатудың таза ықтимал бағасы бойынша қорлардың жиыны	8.661.258	9.374.880

2020 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның 87.687 тонна шикі мұнайы резервуарлар мен транзитте болды (2019 жыл: 108.165 тонна).

14. КАПИТАЛ**Шығарылуға рұқсат етілген акциялар**

Шығарылуға жарияланған акциялардың жалпы саны бір акцияның номиналды құны 5 мың теңге болатын 32.479.964 дананы құрайды, олар 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына толығымен Бас компанияға тиесілі (2019 жылы: бір акцияның номиналды құны 5 мың теңге болатын 32.479.964 дана).

Дивидендтер

Қазақстандық заңнамаға сәйкес дивидендтер, егер Компанияның теріс капиталы болса немесе дивидендтердің төленуі теріс капиталға әкеп соқтырса, жариялана алмайды. 2020 жылы Компания Бас компанияға дивидендтерді жарияламады және төлемеді (2019 жыл: 117.401.771 мың теңге немесе акцияға 3.614 теңге).

15. ТАРИХИ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Тарихи міндеттемелер АҚШ долларында білдірілген және Компания белгілі бір лицензияларды сатып алғанға дейін Қазақстан Республикасының Үкіметі шеккен тарихи шығындарды өтеу міндеттемелерін білдіреді: № 327 келісімшарт – Тайсоған блогы бойынша кен орны, № 406 келісімшарт – Лиман кен орны, № 3577 келісімшарт – Каратон-Саркамыс блогы бойынша кен орны, № 992 келісімшарт – Новобогатинское Западное кен орны. Тарихи міндеттемелер бойынша төлемдер 2033 жылға дейін жасалады, бастапқы мойындау күніне міндеттемелердің әділ құны жылдық 9% дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып күтілетін акша ағындарының негізінде есептелген. Міндеттемелер ҚР Үкіметі алдында бастапқыда танылған кезде Компания жиынтық кіріс туралы есепте 3.348.324 мың теңге сомасына дисконтты мойындады. 2020 жылы Компания 626.914 мың теңге (2019 жылы: 645.335 мың теңге) мөлшерінде қаржылық шығыстарды мойындады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**16. РЕЗЕРВТЕР**

	Экология- лық міндеттеме	Қоршаған орта эмиссиясы бойынша резерв	Салықтар бойынша резервтер	Активтердің шығуы бойынша міндеттеме	Белгіленген төлемдер бойынша міндеттеме	Жиыны
2019 жылғы 1 қаңтарға	6.027.025	26.069.641	6.894.715	11.599.718	9.889.248	60.480.347
Қосымша резервтер	–	2.066.418	–	254.748	292.648	2.613.814
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	–	(17.078.502)	–	–	–	(17.078.502)
Дисконт амортизациясы	602.701	–	–	1.159.972	933.156	2.695.829
Бағалаудағы өзгерістер	(25.177)	–	–	6.027.852	2.254.491	8.257.166
Жыл ішінде пайдаланылғаны	(1.665.103)	(6.472.612)	(1.010.030)	(1.215.192)	(1.115.373)	(11.478.310)
2019 жылғы 31 желтоқсанға	4.939.446	4.584.945	5.884.685	17.827.098	12.254.170	45.490.344
Ағымдағы бөлік	1.977.081	4.584.945	5.884.685	349.924	991.558	13.788.193
Ұзақ мерзімді бөлік	2.962.365	–	–	17.477.174	11.262.612	31.702.151
2019 жылғы 31 желтоқсанға	4.939.446	4.584.945	5.884.685	17.827.098	12.254.170	45.490.344
Қосымша резервтер	–	563.313	2.901.249	312.767	661.093	4.438.422
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	–	(1.221.175)	(2.901.249)	–	–	(4.122.424)
Дисконт амортизациясы	390.216	–	–	1.387.169	920.904	2.698.289
Бағалаудағы өзгерістер	–	–	–	3.139.840	785.666	3.925.506
Жыл ішінде пайдаланылғаны	–	(3.363.770)	–	(433.855)	(1.199.962)	(4.997.587)
2020 жылғы 31 желтоқсанға	5.329.662	563.313	5.884.685	22.233.019	13.421.871	47.432.550
Ағымдағы бөлік	1.977.081	563.313	5.884.685	248.126	1.058.894	9.732.099
Ұзақ мерзімді бөлік	3.352.581	–	–	21.984.893	12.362.977	37.700.451
2020 жылғы 31 желтоқсанға	5.329.662	563.313	5.884.685	22.233.019	13.421.871	47.432.550

2020 жылы қоршаған ортаға эмиссия бойынша ықтимал әкімшілік айыппұл үшін есептелген 1.221.175 мың теңге сомадағы резервке шағым өтінішінің болмауына орай түзетпе жасалды.

Салықтарды төлеу бойынша талап қою мерзімінің өтуіне орай, 2020 жылы 2014 жылдан бастап 2015 жылға дейінгі кезең үшін салықтар бойынша есептелген резерв есептен шығарылды. Компания 2018-2020 жылдар үшін 2.901.249 мың теңге сомада салықтар бойынша резервтерді есептеді.

Қаржылық жағдай туралы есепте және жиынтық кіріс туралы есепте белгіленген төлемдердің міндеттемесі бойынша танылған сомалар былайша көрсетілген:

	2020 жыл	2019 жыл
Жыл соңына белгіленген төлемдер бойынша міндеттемелердің келтірілген құны	13.421.871	12.254.170
Таза міндеттемелер	13.421.871	12.254.170
Ағымдағы кезең қызметтерінің құны	263.008	243.641
Пайыздық шығыстар	920.904	933.155
Актуарлық зиян – пайдаға және зиянға жатқызылғаны	54.185	49.008
Актуарлық зиян – басқа да жиынтық зиянға жатқызылғаны	785.666	2.254.491
Бұрынғы қызметтердің құны	343.900	–
Жыл ішінде танылған шығыстар	2.367.663	3.480.295

Ағымдағы қызметтердің және өткен жылдар қызметтерінің құны өндірістік шығыстар, жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында жиынтық кіріс туралы есепке кіргізілген.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**17. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР**

«Жалпы бақылау астындағы ұйымдар» санатына Бас компания мен ҚМГ ҰК бақылайтын ұйымдар кіреді. «Басқа да байланысты тараптар» санатына «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ бақылайтын ұйымдар жатады. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін байланысты тараптармен сатулар және сатып алулар және 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына байланысты тараптармен мәмілелер бойынша сальдо былайша көрсетілген:

	2020 жыл	2019 жыл
Тауарлар мен қызметтерді сату		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	194.263.778	423.712.813
ҚМГ ҰК	53.021.254	31.956.767
Бас компания	102.313	66.186
Сатылған мұнайға банк сапасы бойынша кірістер/(шығыстар) (Бас компания)	284.989	(4.508.557)
Басқа да байланысты тараптар	–	716
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	35.701.520	19.687.286
ҚМГ ҰК	2.820.135	11.553.547
Басқа да байланысты тараптар	224.782	229.942
Жалақы және өзге де қысқа мерзімді төлемдер		
Директорлар кеңесінің мүшелері	50.567	56.738
Саны	3	4
Басқарма мүшелері	267.619	267.574
Саны	6	8
Сауда және басқа да дебиторлық берешек		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	18.119.840	40.856.246
Бас компания	8.140.472	3.806.104
Басқа да байланысты тараптар	4.298	4.040
Сауда кредиторлық берешек		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	1.668.317	1.692.706
Бас компания	184.905	377.764
Басқа да байланысты тараптар	21.104	18.882

Сатулар және дебиторлық берешек

Байланысты тараптарға сатулар негізінен шикі мұнай мен мұнай өнімдерін ҚМГ ҰК тобының кәсіпорындарына экспорттық және ішкі сатуды білдіреді. Байланысты тараптарға экспорттық сатулар 2020 жылғы шикі мұнайдың 1.662.511 тоннасын (2019 жыл: 2.371.208 тонна) құрады. Шикі мұнайды сату бағасы фрахт, трейдер маржасының құнына және сападағы айырмаға берілетін жеңілдікке түзетілген Platt's баға белгілеуіне сілтеме жасай отырып айқындалады. Экспортқа мұндай сатулар бойынша бір тоннаның орта бағасы шамамен 2020 жылы 114.95 теңге (2019 жылы 178.384 теңге) болды.

Сонымен бірге, Компания шикі мұнайды ішкі нарыққа Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысына сәйкес ҚМГ ҰК түпкі бақылаушы акционері болып табылатын ҚМГ ҰК бас компаниясы арқылы жеткізеді. Ішкі нарыққа жеткізу көлемі 2020 жыл үшін өндірілген шикі мұнайдың 927.311 тоннасын құрады (2019 жыл: 503.326 тонна). Ішкі нарықта өткізу бағалары ҚМГ ҰК-мен жасалған келісіммен айқындалады (20-ескертілген). 2020 жылы ішкі нарыққа жеткізілген мұнай үшін Компания бір тоннасы үшін орташа шамамен 56.860 теңге алды (2019 жылы: орташа шамамен 63.486 теңге).

Сатып алу және кредиторлық берешек

ҚМГ ҰК Компанияның шикі мұнайды экспортқа сату жөніндегі агенті болып табылады. Шикі мұнайды сатқаны үшін агенттік сыйақы 153.782 мың теңге болды (2019 жыл: 219.337 мың теңге). Каспий Мұнай құбыры Консорциумы көрсеткен тасымалдау қызметтерін Бас компания 1.780.542 мың теңге мөлшерінде өтеп берді (2019 жылы: 10.348.636 мың теңге).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ**

Компанияның қарыздар, сауда және басқа да кредиторлық берешек сияқты түрлі қаржылық міндеттемелері бар. Компанияның дебиторлық берешек, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді депозиттер және ақша қаражаты мен оның баламалары сияқты түрлі қаржы активтері бар.

Компания валюталық тәуекелге, несиелік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне және шикізат тауарларына бағалардың өзгеру тәуекеліне ұшырағыш келеді.

Валюталық тәуекел

Компанияның шетел валютасын айырбастау бағамдарының өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығы, ең алдымен, Компанияның операциялық қызметіне жатады, өйткені өткізудің негізгі бөлігі АҚШ долларында деноминацияланған, ал барлық шығыстар теңгемен деноминацияланған, сондай-ақ шетел валютасында деноминацияланған инвестицияларға жатады.

Келесі кестеде Компанияның салық салынғанға дейінгі табысының (ақша активтері мен міндеттемелердің әділ құнындағы өзгерістердің салдарынан) АҚШ долларының айырбас бағамының мүмкін өзгерістеріне сезімталдығын талдау көрсетілген, әрі оның ықтималдылығын барлық басқа параметрлердің өзгермеуі талабымен (монетарлық активтер мен міндеттемелердің әділ құнының өзгеруі салдарынан) негізделген түрде болжауға болады.

	Теңгенің АҚШ долларының бағамына ұлғаюы/азаюы	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2020 жыл		
АҚШ доллары	+14,00%	13.672.631
АҚШ доллары	(11,00%)	(10.742.781)
2019 жыл		
АҚШ доллары	+12,00%	12.502.154
АҚШ доллары	(9,00%)	(9.376.616)

Несиелік тәуекел

Компания өзінің дебиторлық берешегіне орай несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді. Сатудың үлкен бөлігін Компания ҚМГ ҰК үлестес кәсіпорнына жүзеге асырады және Компанияның соған қатысты дебиторлық берешек бойынша тәуекелдің айтарлықтай шоғырлануы бар (11, 17-ескертпелер). Дебиторлық берешектің қосымша елеусіз үлесі біртекті топтар бойынша бөлінген және жиынтық негізде құнсыздану мәніне үнемі бағаланып отырады, соның нәтижесінде Компанияның үмітсіз берешек бойынша тәуекелі елеусіз болып табылады.

Компания сондай-ақ өзінің инвестициялық қызметінің нәтижесінде несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді. Компания, негізінен, салымдарды казакстандық банктерге орналастырады. Қаржы мекемелеріндегі шоттарда қалған қалдықтармен байланысты несиелік тәуекелді Компанияның казынашылық департаменті Бас компанияның ақша қаражатын басқару саясатына сәйкес бақылап отырады. Компанияның қаржы мекемелерінің дефолтынан туындайтын несиелік тәуекелге сезімталдығының ең үлкен мөлшері бұл қаржы активтерінің баланстық құнына тең болады.

Келесі кестеде «Standard and Poor's» несиелік рейтингілерін пайдалана отырып есепті күнге банктерде орналастырылған қаржы активтерінің сальдосы көрсетілген, егер өзгесі көрсетілмесе.

Банктер	Орналасқан жері	Рейтинг ¹		2020 жыл	2019 жыл
		2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан		
«Қазақстанның Халық банкі» АҚ	Қазақстан	BB (тұрақты)	BB (тұрақты)	99.827.529	77.278.661
«АТФ Банк» АҚ (Fitch)	Қазақстан	B (теріс)	B (теріс)	500.034	464.403
				100.327.563	77.743.064

¹ Дерек көзі: тиісті жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша банктер мен рейтинг агенттіктерінің ресми сайттары.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Өтімділік тәуекелі**

Компания ағымдағы өтімділікті жоспарлау құралын пайдалана отырып өтімділік тәуекелін бақылайды. Осы құралдың көмегі арқылы қаржылық инвестициямен және қаржы активтерімен байланысты төлем мерзімі (мысалы, дебиторлық берешек, басқа да қаржы активтері), сондай-ақ операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағымдары талданады.

Жергілікті банктерде қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салымдарды пайдалану арқылы қаржыландырудың үздіксіздігі мен икемділігі арасындағы балансты қолдау Компанияның мақсаты болып табылады.

Келесі кестеде Компанияның 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері бойынша шарттық дисконтталмаған төлемдердің негізінде ақпарат көрсетілген:

2020 жылғы 31 желтоқсанға	Талап етілгенге дейін	3 айдан кем	3-12 ай	1 жыл – 5 жыл	5 жылдан астам	Жиыны
Тарихи міндеттемелер	–	127.476	382.427	4.286.278	7.877.954	12.674.135
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	17.020.197	–	–	–	–	17.020.197
	17.020.197	127.476	382.427	4.286.278	7.877.954	29.694.333

2019 жылғы 31 желтоқсанға	Талап етілгенге дейін	3 айдан кем	3-12 ай	1 жыл – 5 жыл	5 жылдан астам	Жиыны
Тарихи міндеттемелер	–	195.518	506.907	3.079.201	8.441.071	12.222.697
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	26.951.135	–	–	–	–	26.951.135
	26.951.135	195.518	506.907	3.079.201	8.441.071	39.173.832

Шикізат тауарларына бағалардың өзгеру тәуекелі

Компания халықаралық нарықтарда АҚШ долларында бағасы белгіленетін шикі мұнайға бағалардың өзгеру тәуекеліне ұшырағыш. Компания, шикі мұнайдың келешектегі бағасының түрлі деңгейлеріне қатысты сезімталдықты талдауды қоса алғанда, жыл сайынғы бюджеттерді және мерзімді болжамдарды дайындайды.

Капиталды басқару

Капиталға Компанияның барлық меншікті капиталы жатады. Капиталды басқаруға қатысты Компанияның негізгі мақсаты несиені тұрақты өтеп отыру қабілетін және Компанияның қызметін жүргізу мен стратегиялық мақсаттарға қолжеткізу үшін капиталдың жеткіліктігін қамтамасыз ету болып табылады.

2020 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның тұрақты қаржылық жағдайы және консервативтік капитал құрылымы болды. Бұдан әрі, Компания капитал құрылымын қолдауға ниет білдіріп отыр, бұл оған икемділік беріп, олардың пайда болу шамасына қарай өсу мүмкіндіктерін пайдалануға мүмкіндік береді.

Компания капиталдың құрылымын басқарады және экономикалық жағдайдың өзгеруіне сәйкес оны өзгертеді. Компания капитал құрылымын сақтау және өзгерту мақсатында дивидендтерді төлеу мөлшерін реттей алады, акционерлерге капиталды қайтара алады және жаңа акцияларды шығара алады. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына аяқталған жылдар үшін мақсаттарға, саясатта және капиталды басқару процестеріне өзгерістер жасалған жоқ.

19. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ

Қысқа мерзімді сауда дебиторлық берешек, сауда кредиторлық берешек, тарихи міндеттемелер сияқты қаржы құралдарының әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең.

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына Компанияның 1-ші немесе 2-ші деңгейдегі қаржы құралдары ретінде жіктелген қаржы құралдары болмады.

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына аяқталған жылдар үшін қаржы құралдарының әділ құнының 1-ші, 2-ші және 3-ші деңгейлер арасында ауысулар болған жоқ.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**20. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР****Саяси және экономикалық жағдайлар**

Қазақстанда экономикалық реформа және құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылым жалғасуда, ол нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін еді. Қазақстандық экономиканың тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ үкімет экономика, қаржы және ақша-несие саясаты саласында қолға алатын шаралардың тиімділігіне тәуелді болады.

Ішкі нарыққа жеткізу міндеттемелері

Қазақстанның үкіметі мұнай өндіруші компанияларды жергілікті энергетикалық мұқтаждықтарды қанағаттандыру үшін өндірілген шикі мұнайдың бір бөлігін ішкі нарыққа жеткізуге міндеттейді.

2016 жылғы 1 сәуірден бастап Компания «ҚазМұнайГаз Қайта өңдеу Маркетинг» АҚ-на шикі мұнайды сатуды тоқтатты және Бас компанияға мұнайды сатты. 2018 жылғы 1 шілдеден бастап Компания шикі мұнайды ҚМГ ҰК-ға мұнайды сатып алу туралы шарттың негізінде сата бастады.

Егер Үкімет қазіргі уақытта Компания жеткізетін көлемнен асатын шикі мұнайдың қосымша көлемін жеткізуге міндеттеген жағдайда, мұндай жеткізілімдер нарықтық бағалар бойынша жеткізілімдерден басым болады және шикі мұнайды сатудан түсетін түсімнен әлде қайда аз түсімді өндіретін болады, бұл өз кезегінде Компания қызметіне, перспективасына, қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі және теріс әсерін тигізуі мүмкін.

Салық салу

Қазақстан Республикасының салық заңнамасы мен нормативтік базасы тұрақты өзгерістерге ұшырағыш келеді және түрлі талқылауларға жол береді. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса ХКЕС-тің түсімге, шығыстарға және қаржылық есептіліктің басқа да баптарына қатысты тәсілі жөніндегі пікір. Қазақстандық салық заңнамасын анықталған және расталған бұзушылықтары үшін қолданыстағы айыппұлдар мен өсімпұлдар режимі өз қатандығымен ерекшеленеді. Қазақстандық салық салу жүйесінің екіұштылығына орай салықтардың, айыппұл санкциялары мен өсімпұлдардың нақты сомасы, егер олар болса, қазіргі уақытқа дейін шығыстарға жатқызылған және 2019 жылдың 31 желтоқсанына есептелген сомадан асып кетуі мүмкін.

Компания басшылығы оның салық заңнамасын түсіндіруі орынды болып табылады және Компанияның салық позициясына қатысты жол берілетін негіздері бар деп есептейді.

Экспорттық мәмілелер бойынша салық салу

«Трансферттік баға белгілеу туралы» ҚР Заңына сай халықаралық іскерлік операциялар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағында тараптардың өзара қарым-қатынастарына немесе мәміле бағасының нарықтық бағадан ауытқу дәрежесіне қарамастан жасалған кейбір мәмілелер трансферттік баға белгілеу («ТБ») кезінде мемлекеттік бақылауға алынады. Нарықтық бағаны есептеу кезінде дифференциалды құрауыштар құжаттармен немесе акпарат көздерімен расталуы тиіс.

2020 жылы, сондай-ақ өткен кезеңдерде, Компания ҚМГ ҰК тобына кіретін байланысты тараптың атына мұнайды экспорттады. ТБ туралы Заңның талаптарына сәйкес уәкілетті органдардың мәмілеге қатысушылардан, мемлекеттік органдардан және үшінші тұлғалардан нарықтық баға мен дифференциалды анықтауға қажетті акпаратты, сондай-ақ ТБ бойынша бақылау жасау үшін басқа да деректерді сұратуға құқығы бар.

2020 жылғы дифференциалдың мөлшерін растайтын экспорттық операциялар бойынша бастапқы құжаттаманың түпнұсқаларын қоса алғанда, барлық қажетті құжаттарды толық көлемде және *«Трансферттік баға белгілеу туралы»* ҚР Заңының қолданыстағы талаптарына сәйкес салықтық тексеру басталғанға дейін жинақтауды мұнайды өткізу агенті болып табылатын ҚМГ ҰК жүзеге асырады.

Компания басшылығы құжаттардың болмауы себебімен салық салу объектілерін түзетуге байланысты тиісті салық міндеттемелерін, өсімпұлдар мен әкімшілік айыппұлдарды қосымша есептеу тәуекелі елеусіз болып табылмайды деп есептейді.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**20. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Өтелуге жататын ҚҚС және ҚҚС-тың құнсыздануына резерв**

Өтелуге жататын ҚҚС бухгалтерлік есепте ҚҚС-пен сатып алынған және кіріс алу мақсатында пайдаланылған тауарлар, жұмыстар мен қызметтер бойынша көрсетіледі. 2020 жылғы 31 желтоқсанға өтелуге жататын ҚҚС сомасы 20.121.363 мың теңге (2019 жыл: 23.071.594 мың теңге) болды.

Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздану резерві 2012 – 2015 жылдар аралығындағы кезең үшін өтелуге жататын ҚҚС-тың ұзақ мерзімді бөлігі сомасының 100% мөлшерінде есептелді және 2.487.496 мың теңгені құрады (2019 жылы: 2.758.270 мың теңге). Компания 2016-2019 жылдар аралығындағы кезең үшін өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздану резервін ҚҚС-тың жалпы сомасының 30% мөлшерінде 5.187.234 мың теңге (2019 жылы: 4.916.460 мың теңге) сомала өтелуге жатпайтын ҚҚС-тың барынша ықтимал сомасы ретінде есептеді.

Қоршаған орта эмиссиялары бойынша резерв

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама даму үдерісінде, сондықтан да тұрақты өзгерістерге ұшырады. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзғаны үшін айыппұлдар елеулі болуы мүмкін. *10-ескертпеде* ашылып көрсетілген сомалардан басқа, басшылық Компанияның қаржылық жай-күйіне, операциялық нәтижелеріне және акша қаражатының қозғалысына айтарлықтай әрі теріс әсер ете алатын ықтимал экологиялық міндеттемелер жоқ деп есептейді.

Экологиялық тексеру

2020 жылғы 2 желтоқсанда Компания «ҚР Энергетика министрлігінің мұнай-газ кешеніндегі мемлекеттік инспекцияның батыс өңіраралық басқармасы» РМК-дан 2019 жылғы мамырда жүргізілген жоспардан тыс экологиялық тексерудің шеңберінде анықталған көмірсутектерді өндіру кезінде жер қойнауын ұтымды әрі кешенді пайдалану жөніндегі талаптарды бұзу салдарынан келтірілген 558.246 мың теңге мөлшеріндегі шығынды төлеу туралы хабарламаны алды. Бұл шығын 2017 жылғы 1 қарашадан бастап 2018 жылғы 9 қазанға дейінгі кезеңде шикі газды жағумен байланысты болды. Бұл сомаға арналған резерв 2020 жылы есептелді.

Мұнай кен орындарына арналған лицензиялар

Компания жер қойнауын пайдалануға арналған лицензиялар мен тиісті келісімшарттардың талаптарын орындауға қатысты мемлекеттік органдардың тарапынан мерзімді тексерулердің объектісі болып табылады. Басшылық мұндай тексерулердің барысында анықталған мәселелерді шешуге қажетті түзету шараларын келісу бойынша мемлекеттік органдармен ынтымақтасады. Лицензияда қамтылған ережелерді орындамау айыппұлдарға, өсімпұлдарға, шектеуге, лицензияның тоқтата тұрылуына немесе қайтарылып алынуына әкеліп соқтыруы мүмкін.

Компанияның басшылығы келісімшарттардың немесе лицензиялардың талаптарын орындамауға қатысты кез келген мәселелер келіссөздер немесе түзеу шаралары арқылы шешіледі және Компанияның қаржылық жағдайына, операциялық нәтижелері мен акша қаражатының қозғалысына айтарлықтай әсерін тигізбейді.

Компанияның мұнай мен газдың кен орындары Атыраудың облыстық әкімшілігіне тиесілі жерде орналасқан. Лицензияларды Қазақстан Республикасының Мұнай және Газ Министрлігі берді және Компания осы кен орындарында мұнай мен газды барлау және өндіру үшін пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салықты және үстеме пайдаға салынатын салықты төлейді.

Компанияның негізгі лицензиялары мен олардың қолданылу мерзімдерінің аяқталатын күндері келесі кестеде көрсетілген:

Кен орны	Келісімшарт	Қолданылу мерзімінің аяқталу күні
Кенбай	№ 37	2041
Юго-Восточное Новобогатинское	№ 61	2048
23 кен орын	№ 211	2037
15 кен орын	№ 413	2043
Тайсойған	№ 327	2035
Западное Новобогатинское	№ 992	2027
Лиман	№ 406	2033
Қаратон-Сарықамыс	№ 3577	2022

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**20. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)**

Мұнай кен орындарына лицензиялар бойынша шарттық міндеттемелер

Жыл	Күрделі шығыстар	Операциялық шығыстар
2021	45.344.828	1.384.062
2022	25.827.906	1.709.500
2023	619.730	1.679.547
2024-2048	211.818	11.928.061
	72.004.282	16.701.170

Байланыс ақпараты

Компанияның заңды мекенжайы:

«Ембімұнайгаз» акционерлік қоғамы

Уалиханов көшесі, 1

060002 Атырау

Қазақстан Республикасы

Телефоны: +7 (7122) 32 29 24

Факсы: +7 (7122) 35 41 34

www.embamunaigas.kz